

Sadržaj: Sedmo pismo guvernera St. K. Pavlovića
Zahvalnost jugoslov. guvernera Čehoslovačkom distriktu
Pismo potdirektora R. I. dra Mil. Stojadinovića.

Članci: Poziv na međunarodnu Konvenciju u San Francisko 1938 od Pretsednika R. I. Mauricea Duperreya. — Rotarstvo u Severnoj Americi od Slavka Sirišćevića (R. K. Beograd), — Dr. Dušan Davidović od Vase Ristića (R. K. Sarajevo). — Stara i nova Kina od Teodora Mahina (R. K. Zemun). — Socijalno-medicinski rad antituberkuloznog dispansera na Sušaku, od Dr. Jože Markovića (R. K. Sušak). — Putovanje Pavla Harrisa po ostrvima u Engleskom moru, od dra V. M. — Proslava prijema Chartera u R. K. Vinkovci. — Rotarstvo u Bugarskoj od dra Ilije Pržića (R. K. Beograd.)

Iz rotarskog sveta:

Čehoslovački 66 distrikt R. I. — Rad nekih čehoslovačkih klubova. — Japanski Rotari za kineske ranjenike. — Šta se dešava u Kini? — Apel R. K. Hankow. — Guverner 83 distrikta R. I. Arthur Merton. — Istupanje prelata Frieda iz R. K. Wien. — Proslava rot. Szentgyörgyia u R. K. Szeged.

Iz našeg distrikta:

Promene u članstvu. — Odlikovani rotari. — Naime-novanja. — Rotarske radosti. — Rotarske žalosti. — Božićni pokloni i zimska pomoć jugoslovenskih rotara. — Rad naših klubova. — Rotarski hoteli. — Prisustvo-vanje na klupskim sastancima u mesecu decembru 1937. — Da li čovek postaje bolji? — Oglasi.

Čekovni račun Jugoslovenske udružene Banke kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 51036 / Cena 144 din. godišnje / Pojedini br. staje 12 dinara

IZLAZI KRAJEM SVAKOG MESECA

Sedmo pismo Guvernera

PRETSEDNICIMA I TAJNICIMA SVIH KLUBOVA.

Beograd, 25 januara 1938 g.

Mila braćo,

1. **Početak drugog polgođa.** Pre ulaska u novo polugođe, želim da odam hvalu svima koji u proteklom vremenu nisu žalili ni sebe ni druge, da život u našem distriktu bude, u svakom pogledu, na poželjnoj visini.

Neću vam nabrajati šta se sve radilo u pojedinim klubovima. Vi svi primete nedeljne izveštaje, a i naš časopis, u rubrici „Rad naših klubova“, donosi redovno sve ono našta je valjalo obratiti pažnju. Reći ću samo toliko, da je, bez malo, u svima klubovima, prema mesnim prilikama i sastavu članova, vođeno dovoljno računa o svemu što Rotarstvo čini tako primamljivim, što opravdava njegov porast u celome svetu.

Prošlo polgođe daje mi puno nade na uspeh polgođa koje nastupa i ja vam, sa potpunim zadovoljstvom zahvaljujem i na učinjenom i na onom što nameravate učiniti.

2. **Božićnje želje.** Prilikom Božićnjih praznika i o Novoj godini primio sam mnogo lepih želja iz celog Rotarskog sveta. Mada sam im svima i sam čestitao, iz bojazni da se koja od mojih čestitaka nije zagubila, molim ih i ovim putem da prime moju bratsku zahvalnost.

3. **Guvernerska kandidacija.** Već u pretprošlom broju skrenuo sam vam pažnju na potrebu guvernerske kandidacije za 1938/39 god. Kako ni do danas još ni iz jednog kluba nije stigla vest po ovom pitanju, ja se ponovo vraćam na njega i molim sve one klubove koji bi u svojoj sredini imali takvog kandidata, da mi što pre pošalju njegovo ime, fotografiju i biografiju, radi objavljivanja u našem časopisu.

Možda neće biti rđavo da vam iznesem odlike koje mora imati svaki kandidat za ovo mesto.

a) da je ili redovni aktivni član, ili „past-service“ član kluba koji ga kandiduje.

b) da njegovoj klasifikaciji nema ni najmanjeg prigovora, t.j. da integralno odgovara njegovom glavnom i sívarnom zanimanju.

c) po mogućstvu da je u svome klubu zauzimao kakvo vodeće mesto u odborima, da je bio ili predsednik ili tajnik kluba i imao prilike da se detaljno upozna s Rotarstvom i stekne neophodnog iskustva.

d) da raspolaže dovoljno slobodnim vremenom i čvrstom voljom za dosta naporan rad u distriktu tokom cele jedne godine.

e) da je spreman za neizostavan odlazak na Medjunarodnu konvenciju, koja će se ove godine, kao što je već poznato, održati u San Francisku.

f) da besprekorno raspolaže znanjem bar jednog od glavnih evropskih jezika, a od neocenjene je koristi ako bi bar unekoliko mogao da se služi i engleskim.

4. Program rada na sastancima. Na jednom od prvih nedeljnih sastanaka trebalo bi da otvorite diskusiju o našem časopisu „Jugoslovenski Rotar“. Ove su diskusije potrebne kako bi se došlo do novih sugestija.

Četvrtà nedelja februara: sastanak se mora posvetiti međunarodnom prijateljstvu.

Treća nedelja marta: nedelja služena u zvanju — kako da se pridržavamo poštenih načela pri kupovini i prodaji?

Četvrta nedelja u aprilu: nedelja omladine — omladina i rotari.

Prva nedelja maja meseca: rotarska nedelja — kakva je budućnost Rotarstva?

5. Izveštaji o aktivnosti klubova. Potsećam sve one klubove koji mi još nisu poslali svoje izveštaje o klupskoj aktivnosti da mi ih odmah pošalju, jer ih tokom ovoga meseca moram dostaviti Središnoj centrali.

Zelene formulare za ove izveštaje poslao sam vam odavno.

6. Rotarski institut. Središni sekretarijat R. J. najtoplije poziva sve i sadašnje i bivše časnike R. J. da prisustvuju sednicama Rotarskog instituta, koje će se održati u San Francisku u isto vreme kad i Međunarodna skupština R. J. od 13—17 juna 1938.

7. Sastanci sa sestrama. Primetio sam da su u mnogim klubovima veoma retki sastanci na kojima su prisutne sestre. A to je i tako prijatno i tako korisno. Prijatno se već samo po sebi razume. A korist je velika da i naše žene i kćeri (naše rotarske sestre) izbliže upoznamo sa našim radom; da se preko njih i mi sami među sobom više približimo. Jer ni među braćom ne može biti one prisne intimnosti ako nam se žene, kćeri i sestre ne poznaju.

Ovi se sastanci sve više preporučuju i od same Središne centrale R. J. te ih u toku godine valja obaviti najmanje triput.

8. Zvanične posete. Od prošlog pisma do danas posetio sam ove klubove: Vršac (17 o. m.), Pančevo (18 o. m.), Novi Sad (21 o. m.), Subotica (22 o. m.) i Bačka Topola (23 o. m.). Ne bih umeo reći gde sam bio svesrdnije dočekan i gde sam naišao na veću slogu i bolje drugarstvo. Najtoplija hvala svima na uživanju koje sam imao u njihovom društvu.

9. **Rotarske publikacije.** Prošle godine beogradski rotari klub izdao je na našem jeziku brošuru: „Šta znači članstvo u Rotarstvu?“ Ko bi želeo ovu brošuru neka se obrati na beogradski klub.

10. **Regionalna konferencija u Štokholmu.**

Prema rešenju EAC u Zagrebu obavezno je za svakog člana Rotari kluba da priloži po 0.60 švedske krune kao dobrovoljni prilog za pokriće rashoda ove konferencije, bez razlike hoće li kogod ili ne ići na ovaj sastanak. Na traženje brata Trolle, guvernera švetskog distrikta, molim svu braću da odgovore ovoj obavezi. Adresa je za doznaku ova:

Svenska Handelsbanken — for Director Trolle — Arsenalsgaten 11. Stockholm. Sweden.

Najbolje je da ove priloge pošalje klub odjednom za sve svoje članove.

11. **Rotarsko širenje.** Medju osnovanim klubovima interesantno je pomenuti dva kluba u Pandharpur-u i Barsi-u u Indiji, čiji su članovi sami urođenici a zvanični jezik urođenički dijalekat tih krajeva.

12. **Na mesto čestitki.** Nekoliko naših klubova izostavilo je ove godine uobičajene čestitke o Božiću i Novoj Godini podarivši sirotinji razne poklone u iznosu onih suma koje bi otišle na poštarinu i štampanje čestitka. Ovaj način čestitanja čini mi se najpodesniji rotarskoj ideologiji.

13. **Prisustvovanje na klupskim sastancima.** Za drugo tromesečje ove rotarske godine najbolju frekvenciju imali su ovi klubovi:

U oktobru — Bačka Topola (92.19%), Pančevo (90.34%) i Slavonski Brod (87.50%); u Novembru — Split (95.83%), Bačka Topola (92.19%) i Vinkovci (92.19%); u decembru — Stari Bečej (95.97%), Vukovar (95.59%) i Varaždin (93.18%).

Najslabiju frekvenciju imali su, nažalost, ovi klubovi:

U oktobru — Banja Luka (56.66%), Sarajevo (54.66%) i Šibenik (52.26%); u novembru — Beograd i Sarajevo (64%), Novi Sad (63.65%) i Šibenik (50%); u decembru — Šibenik (62.50%), Stara Kanjiža (61.46%) i Čuprija—Jagodina—Paraćin (55.44%). Dok je u prvom mesecu (julu) ov. god. prosečni postotak za sve klubove bio 67.52%, u šestom mesecu (decembru) ov. rotar. god. dostignut je prosečnik od 77.77%. Ovaj nas porast može samo zaradovati i obodriti na još bolju revnost u pohađanju sastanaka.

Svima toplo rotarsko pozdravlje.

St. K. Pavlović

66-OM ČEHOSLOVAČKOM DISTRIKTU R. I.

Veoma dirnut toplom čestitkom bratskog čehoslovačkog distrikta, koja mi je upućena preko primerno uređenog časopisa „Rotarian“, povodom moga 60-og rođendana — molim svu braću čehoslovačke rotare da prime moju najdublju zahvalnost i uverenje da najpredanije težim ostvarenju naših rotarskih ciljeva.

St. K. Pavlović

Guverner 77 distrikta R. I.

Писмо потдиректора Р. И.

Г. Др. Милана Стојадиновића

Гувернер 77 дистрикта Р. И. добио је од Др. Милана Стојадиновића, потдиректора Р. И. ово писмо:

Драги ротаре,

Изволите примити и испоручити свим југословенским ротарима моја срдачна честитања и најлепше жеље успеха и среће у Новој години.

С топлим ротарским поздравом
Др. М. М. Стојадиновић, с. р.
потдиректор Р. И.

Гувернер је уиме све браће најтоплије захвалио брату Стојадиновићу што их се сетио и покрај свих државних брига и многих послова.

ПОЗИВ НА МЕЂУНАРОДНУ КОНВЕНЦИЈУ У САН ФРАНЦИСКО 1938

Посета дому Ротарског Клуба бр. 2, који је уједно и место одакле се Ротарство почело да шири, претставља радост за оне ротаре који имају ту срећу, да могу присуствовати Дведесет деветогодишњој скупштини Међународног Ротарија у Сан Франциску, Калифорнија, Сједињене Америчке Државе, од 19—24 јуна 1938 године.

Ротарски Клуб у Сан Франциску је тај, који је проширио Ротарство преко залива, где је Клуб Окланд постао Клуб бр. 3; па до Ситл-а у држави Вашингтон Клуб бр. 4; и Лос Анђелоса у Калифорнији, Клуб бр. 5. Ротари из целог света ће желети да упознају људе који су схватили идеју и идеал Ротарства и дали томе покрету основу за његов развој.

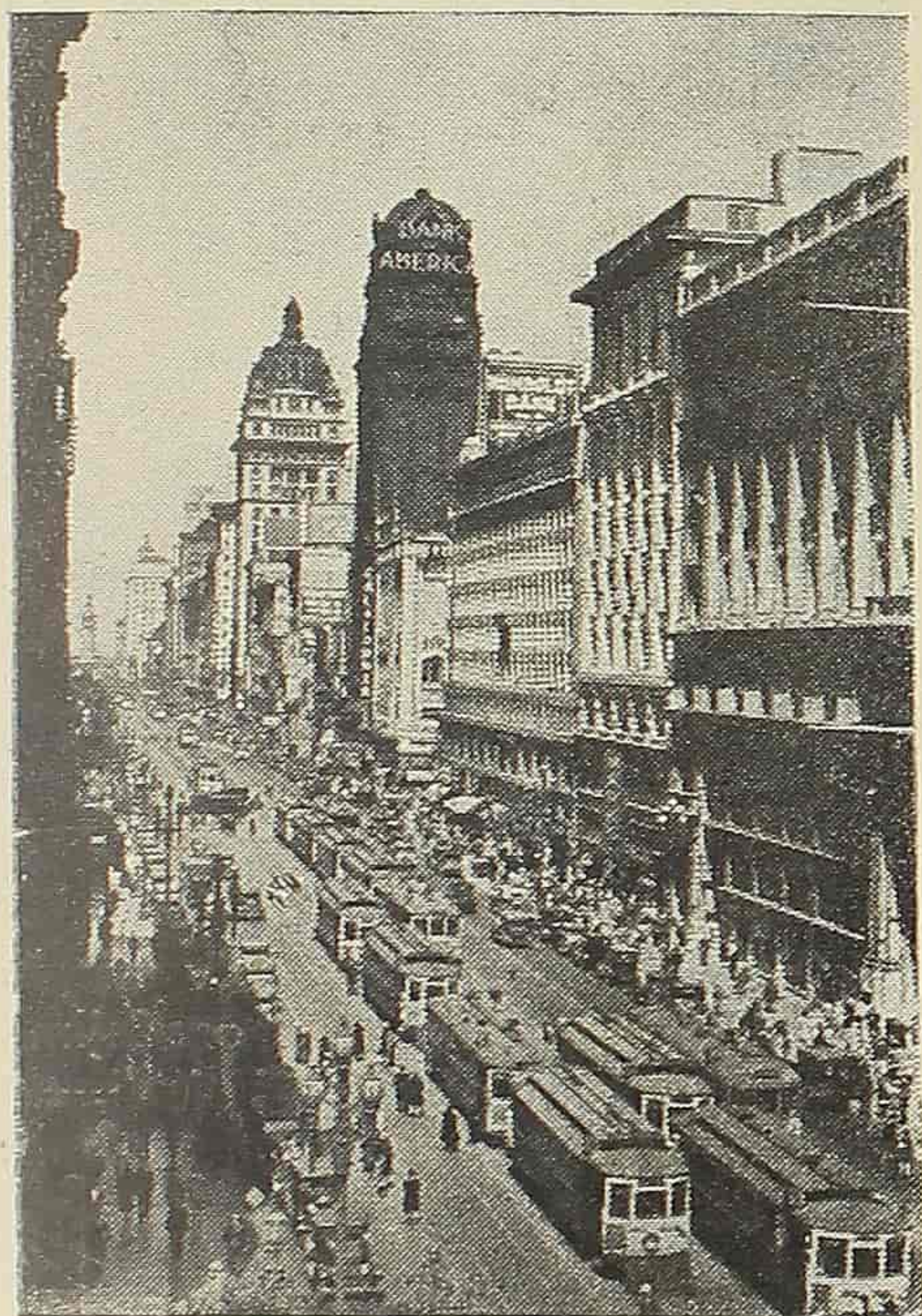
Али Дведесет деветогодишња скупштина Међународног Ротарија пружа више од тога. Оквир за скупштину 1938 год. је идеалан. Боје Сан Франциска и његове непосредне околине потсећају на Исток, док његова трговина, индустрија, пољопривреда, бродарство и његова велика ремек-дела градитељства претстављају огромну панораму радиности и довитљивости Новог Света.

Сликовита лепота целог западног дела Америчке Уније која приказује величину природе у пуном облику, велики споменици религије Старог Света и огромна филмска индустрија треба да привуку ротаре са свих страна. Чињеница да ће они који присуствују овогодишњој скупштини имати прилике да посете цео овај предео, треба да буде довољан разлог да оправда присуство великог броја ротара. Прилике у пословном свету, које су срећом

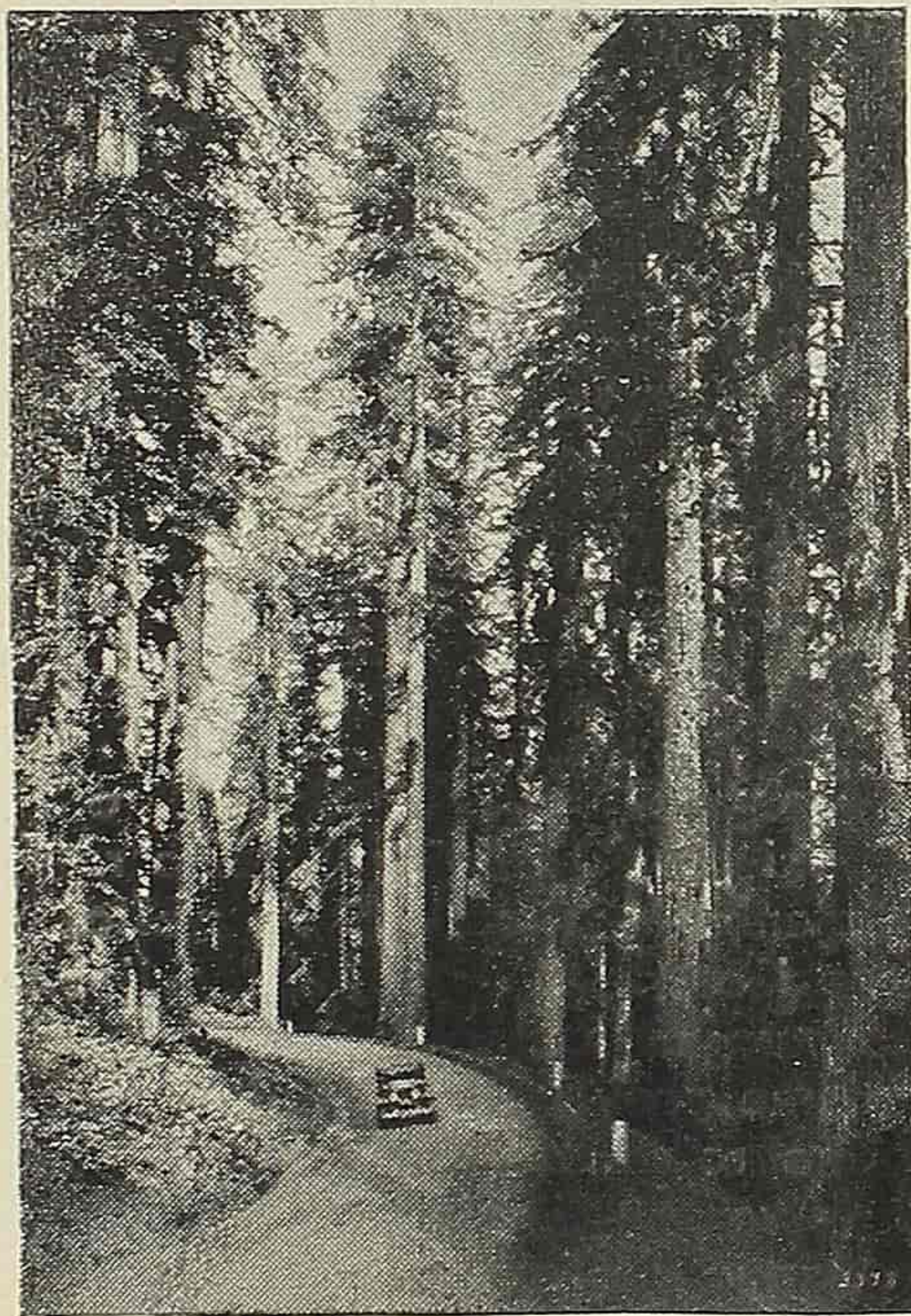
повољне, надамо се да ће омогућити великом броју ротара да прођу кроз целу Северну и Јужну Америку.

Ротари из Калифорније и целе пацифистичке обале Сједињених Држава поносни су због тога што су допринели и што доприносе Ротарству. Они су поносни на своје лепе домове, на своје лепе градове и своју велику индустрију. Они стварају велике планове како ће поздравити, састати се и угостити више од 10.000 ротара са свих страна света, које очекујемо да дођу на Двадесет деветогодишњу скупштину Међународног Ротарија.

Скупштина нам пружа прилику да опет просудимо о циљевима Ротарства и да још једном истакнемо примену идеала служења. Никада није постојала већа потреба нити боља прилика да се размотри положај који има Ротарство у погледу увођења инте-

Poslovni kraj San Franciska

Borova šuma u blizini San Franciska

лектуалне и моралне сарадње између различитих земаља света, него баш у овом часу када изгледа да је ова сарадња заборављена — чак и одбачена од већине држава. Биће освежавајуће искуство за ротаре из свих крајева да се састану у земљи где је остварење циљева Ротарства у погледу међусобне помоћи — како између заједнице, тако између професија — достигло највишу тачку. Присуствовање овом скупу претставља ширење већег познавања Ротарства међу нас све.

Моја је службена дужност, а такође и велико задовољство, да издам овај званичан позив за Двадесет деветогодишњу скуп-

штину Међународног Ротарија који ће се одржати 19, 20, 21, 22, 23 и 24 јуна 1938 у Сан Франциску, Калифорнија, Сједињене Америчке Државе.

Сваки Ротарски Клуб је опуномоћен да упути једног или више званичних делегата са правом гласа. Како се очекује од сваког ротара да присуствује клубским састанцима, тако се исто и од клубова очекује да буду заступљени на годишњој скупштини. Члан 6 правила о Међународном Ротарију даје сва потребна обавештења што се тиче права и одговорности клуба у односу на годишњу скупштину, делегате, заменике, личне претставнике, акредитиве, таксе за упис итд., а члан 8 даје информације о преноћиштима и аранжманима.

Ја се стога придружујем Ротарском Клубу Сан Франциска и ротарима целе пацифистичке обале Сједињених Држава у подручју овог позива и саветујем не само званичне делегате, него и ротаре из целог света и њихове госпође да дођу на сваки начин на састанак у Сан Франциско.

М. Дипери,

претседник Међународног Ротарија.

ROTARSTVO U SEVERNOJ AMERICI

(Februar, Maj — Septembar 1937)

Slavko J. Sirišćević (R. K. Beograd)

Ovo je moj prvi izveštaj o američkom rotarstvu. Istinski priznao sam da mi je žao što nisam imao ranije prilike da pratim rad rotara u Sjedinjenim Državama S. A. pošto, čitajući njihovu reviju „The Rotarian“ kao i ostale njihove publikacije, dobija se vanredan i neizbrisiv utisak. Nemoguće je čitajući te publikacije ne biti dirnut plemenitim osećajima kojima provejavaju svi ti napisi. Kad bi se mogli pokrenuti ljudi, ne samo rotari, da čitaju te napise s vremena na vreme, verujem da bi dejstvo tog čitanja bilo vrlo blagotvorno koliko na čitaoca, toliko i na njegovu okolinu.

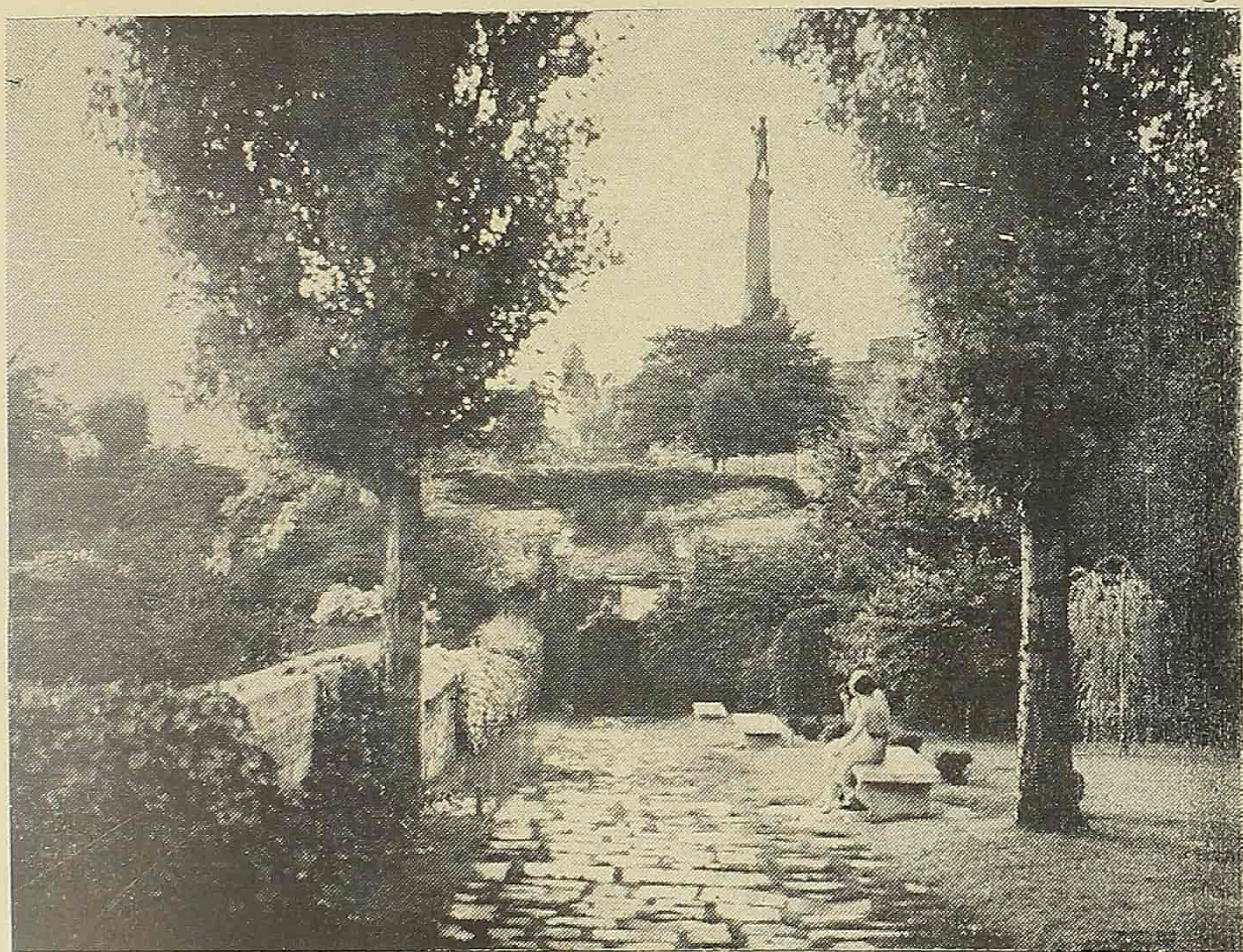
Naslovna strana ove revije ima svoj značaj i veze bilo sa sadržinom tog broja i sezonom u kojoj se pojavljuje, a često ima i umetničku vrednost. Sve slike u reviji imaju tesne veze sa napisom u kome se nalaze, u stvari dopunjuju ga, i to većinom duhovito ili simbolično.

Revija „The Rotarian“ je remek delo rotarske propagande. U najrazličitijim publicističkim oblicima rotarske ideje se iznose na prijatan, i često čak vrlo privlačan način, koji ne može da dosadi, no naprotiv izaziva sve jače interesovanje, a ponekad i duboko razmišljanje.

Sadržine tih napisa, bilo to veliki članci ili male vesti, anegdote, šale, biografije, kritike, recenzije, komentari, uvek imaju makar kakovu vezu sa rotarskom ideologijom. U radu ove revije primećuje se jedan smišljen sistem, provejava jedan duh, duh plemenitosti, čovečanstva, međusobnog razumevanja i tolerancije, moralne pomoći i utehe, potstrebka na rad i stvaranje, na progres tehnike, nauke, stvaranja smisla.

za sve što nas usavršuje, približuje i čini boljima. Ja sam u tim napisima našao pravo bogatstvo, jedno neiscrpno obilje lepih misli, traženja istine i izlaza iz najtežih i najkomplicovanijih situacija.

Svaki članak raspravlja o jednom aktuelnom i za svakog obrazovanog čoveka, a rotara napose interesantnom životnom problemu. Tema napisa je redovno iz oblasti sociologije i ekonomije. I mada se teme u raznim nijansama ponekad i ponavljaju, oblici su toliko različiti, a stilovi originalni da nas stalno navode na nove refleksije o istom predmetu i daju nam uvek nove perspektive o kojima ne bismo moći biti sami nikad ni razmišljali. Njihova potstrekačka moć je magična i

Beograd: Kalemegdanski park

uliva nam volju za pregalački rad. Naročito su dirljivi napisi o služenju i o brizi koju rotari imaju da posvete mlađem naraštaju da bi mu dali dobar primer, ulili poverenje i uputili ga kako i kojim putem da krene, da ga ohrabre i podrže iznoseći primere iz svakidašnjeg života i iz rada pojedinih rotari klubova ne samo u Sjedinjenim Državama, nego i u drugim državama i krajevima sveta.

Interesantan je u rotarskom smislu članak „Nekoliko stvari u koje verujem“, u kome su obliku aforizama iznete lepe i plemenite rotarske misli, ali i duhoviti zaključci o svakidašnjim životnim prilkama. N.pr. „Verujem u skori povratak prave ženskosti žena“, „Verujem da 50% generacija je neispravno“, „Ubeđen sam da mi najčešće pitamo za mišljenja ne zbog obaveštenja, nego da bismo dobili priznanje

našeg vlastitog mišljenja", „Verujem da koliko kod pojedinaca, tako i kod naroda mnogo više zapažamo rđave nego li dobre strane" it.d.

Osnovni članci su oni koji govore o miru. Tako članak „Širenje temelja mira" u kome se između ostaloga kaže: „Ne može da bude stalnog i neprekidnog mira dok ne dođe do neke svetske vlasti koja ne bi zamenjivala nacionalne vlade, nego bi ujedinila njihove autoritete u cilju sređivanja jednog ograničenog broja najvažnijih pitanja". „Uspeh takove institucije zavisiće od njene prirode i snage sa kojom može da raspolaže".

Pisac smatra da je rešenje ovog najvećeg problema čovečanstva u pravoj i ravnomernoj primeni raznih vrsti lojalnosti. Mi imamo dužnost lojalnosti prema porodici, prema opštini, prema oblasti i obično kao poslednja smatra se lojalnost prema državi, dok pisac misli da postoji još jedan oblik lojalnosti na koji imamo također obavezu: a to je lojalnost prema svetskoj zajednici. Moramo sad da naše osećaje i naš rad udesimo tako da te lojalnosti ne potiru jedna drugu. Čovek može da bude isto tako dobar građanin kao i dobar otac, što ni najmanje ne ometa da on bude i dobar rodoljub. Medjutim on može, — doduše, — kako i sam pisac ipak priznaje, sa mnogo više truda, biti i dobar internacionalista. Glavno je da poslednje ne umanjuje prethodno i da sve lojalnosti budu razvijene u harmoniji i pravilnoj proporciji, korigirajući njihove ekscese.

Krasan je simboličan članak „Čikago Kairu" u kome se upoređuje rast starog jednog stabla „Sequoia gigantea" sa rastom rotarskog stabla i povezanost novog sveta, u kome je to stablo vekovima raslo ali gde je i mlado rotarstvo nastalo, sa starom egipćanskom kulturom i istorijom, gde su već grane rotarstva uhvatile korena.

„Put ka miru" naslov je još jednog velikog pacifističkog članka u kome se ciframa izlaže neminovna opasnost još jednog novog velikog rata. Pisac, tražeći leka ovom zlu, čini sugestije za rad na boljem međunarodnom sporazumevanju, a naročito podvlači važnost vaspitanja čovečanstva i propagiranja pacifističkih ideja kako bi se kod svih naroda dala nova orijentacija u mišljenju i, namesto cilja zavojevanja, postavio ideal služenja. Tu je izneto mnogo lepih i korisnih, ali u isti mah i realnih misli iz privredne oblasti, kao što je uklanjanje velikih privrednih barijera među narodima i otvaranje novčanih pijaca sa strane velikih kapitalističkih država onima kojima je potrebnije it.d.

„Uskogrudu protivu širokogrudih" je članak u kome se svi ljudi dele na dve velike grupe: na one koji neće da žrtvuju svoja preuvedenja za volju istine, i na one koju su srećni kad im se pruži mogućnost da promene svoje mišljenje čim se uvere da su na krivom putu. Pisac misli da je to stoga, što kod ljudi redovno ne preovlađuje želja da pronađu pravu istinu, nego da se održi i podvuče momenat lične superiornosti. Zbog toga treba težiti ka „duhu prave nauke", uvek saslušati i protivnu stranu i nikada ne stvarati zaključke pre no što se stvar anketama i drugim naučnim sredstvima svestrano ne ispita".

Poznati državnik Madariaga u članku „Novi način mišljenja" kaže da su se ljudi modernom tehnikom silno približili, pa da i protivu svoje volje ne mogu više jedni bez drugih. Naročito pak da se posao internacionalizovao, dok je duh ipak još uvek skroz nacionalistički, što

sprečava slobodan razvitak posla. Paraliza i kongestija su posledice takovog stanja. On priznaje da je solucija teška, ali, tražeći razne izlaze, misli da bi baš poslovni ljudi, koji toliko novaca troše na reklamu, trebalo da žrtvuju mali delić tog troška i da ga stave na raspoloženje. Pomoću tog novca stvorila bi se jedna svetska agencija mira i dobre volje među ljudima, koja bi imala da organizuje širom celog sveta propagandu čovekoljublja i svetske solidarnosti. Tako bi se ljudi privikli da misle i osećaju i van i iznad nacionalnog egoizma, a ipak da sve to bude u skladu sa pravim interesima svake nacije.

Poznati švedski rotar Kurt Belfrage podvlači tešku političku situaciju Evrope i teškoće sa kojima evropsko Rotarstvo ima da se bori, pa preporučuje veliku mudrost i takt da bi se teškoće mogle preblje no što se to može u sadržinom raznovrsnijem „The Rortarian“. I tu su opet tehnički, poslovni i socijalni problemi na prvom mestu. O radiu, o tome kako je Markoni pronašao radio, kako da se stvori i razvije ponova prekomorska trgovina, problem sve većeg zaposlenja žene, pamuk, novi privredni problemi, rad nacionalnih i internacionalne trgovačke komore, krunisanje engleskog kralja i problem Britanske Imperije. Pretsednik međunarodne trgovačke komore Thos. J. Watson piše o svetskom miru preko svetske trgovine. „Naša privredna bolest i njeni uzroci“ piše Dr. Schacht, Multilateralna i bilaferalna trgovina, Program američkih trgovinskih ugovora, Osnovni elementi svetskog prosperiteta, Svet na ukrštavalištu puteva, Istorija služenja svima narodima, Prepreke trgovine i njihovo uklanjanje, Međunarodna dobra volja, Trgovačka arbitraža, Pomoć svetskom miru — to su članci sve iz pera vodećih svetskih privrednika.

„Primajući kip slobode od Francuza pre 50 godina, Grover Cleveland, tadašnji predsednik S. A. D. predložio je da „sloboda koja obasjava svet proširi svoje zrake sa ovih obala ka svim ostalim nacijama...“ Danas ta vizija bi imala da se prenese sa porukom o slobodi koju Amerika šalje celom svetu sa porukom o miru i veri u budućnost“. Ovo su reči iz članka Franklina D. Roosvelta „O slobodi i miru“. A predsednik Columbia univerziteta Batler kaže: „Svi problemi sveta mogli bi da se lako reše, samo kad bi ljudi bili voljni da misle...“

●

ROTARSKÉ RADOSTI. Kći brata Josipa Spensera zaručila se za brata Ljudevita Szinicza, a kći brata Ing. Vjekoslava Pilpela za osječkog advokata Dr. Luju Enderle (R. K. Osijek). Naša najsrdačnija rotarska čestitanja.

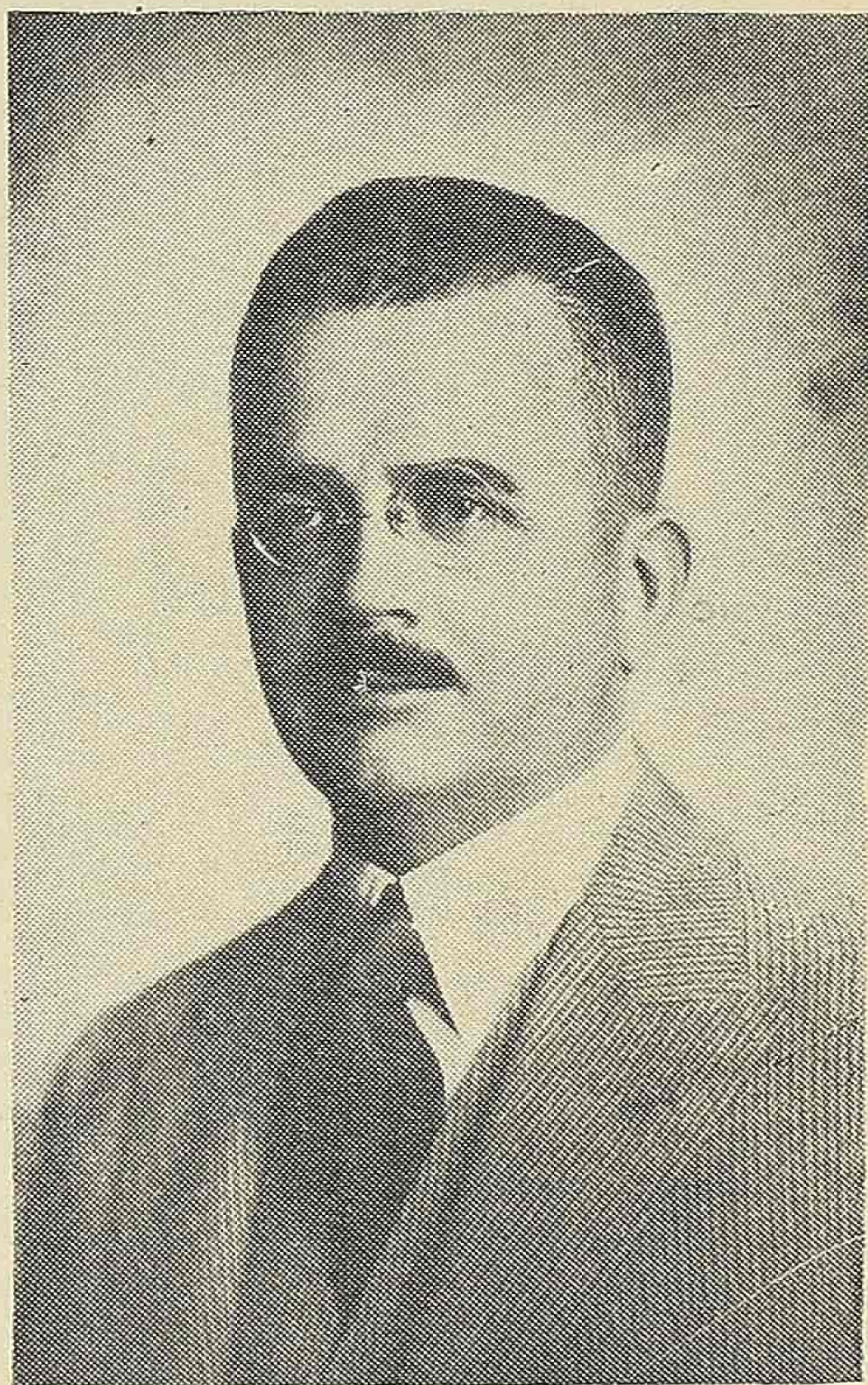
Sestra Dobrila i brat Dr. Andra Nikolić, (predsednik R. K. — Beograd) dobili su sina — prvenca. Uzimajući najživljeg učešća u ovoj prvoj roditeljskoj radosti, ceo 77 distrikt R. I. upućuje im srdačna čestitanja i najlepše želje.

●

Др. Душан Давидовић

С болом у души имам да извршим тужну дужност, да се у име Ротара 77. дистрикта у име њиховог гувернера, а нарочито у име сарајевског Ротарског клуба опростим с нашим милим и драгим братом Др. Душаном Давидовићем.

Врли покојник је један од оснивача Ротарског клуба у Сарајеву у чијем је раду увијек најактивније учествовао, а године 1935. као претсједник са необичном вољом и разумевањем водио је овај клуб, а и касније све до задњег свог даха у његовом раду најискреније учествовао. Велики ротарски циљеви: љубав према ближњем и служба заједници били су му мисао водиља у његовом раду. У великом пољу његове активне дјелатности он је најактивније учествовао у свима манифестацијама националног, културног и социјалног живота, сваки покрет у служби заједници наилазио је у њему на најискренијег пријатеља, који је он матери-

јално и морално најиздашније помагао. Страшна вијест о његовој ненадној смрти болно је одјекнула у свима редовима нашег друштва. Његова неумитна смрт не само да је дубоко уцвила његову старицу мајку, честиту супругу и добру дјечицу и сву осталу његову родбину, него је потресла из дубине душе и све његове другове и пријатеље, а нарочито његову искрену браћу Ротаре. Уцвиљена породицо нећу ни покушати да Вас тјешим у овом часу Ваше неизмерне боли, нека Вам Свевишњи дадне утјеху, да овај тешки ударац судбине храбро поднесете, а молим Вас да вјерујете, да ћемо ми Ротари нашег драгог брата Душана задржати у трајној свијетлој успомени. Нека је слава брату Др. Душану Давидовићу!

Васо Ристић

(П. претседник Р. К. Сарајево)

Са положаја директора Градске штедионице у Сарајеву, наменован је пре кратког времена за Бана Дринске бановине одакле га је уграбила и сувише прерана смрт.

Др. Душан Давидовић рођен је 1892 године у Чајничу.

На почетку рата прибјегао је српској и црногорској војсци у коју се је пријавио као добровољац. Са српском војском прелази Албанију и послије Ослобођења првим транспортом војника и цивила долази у ослобођену земљу.

СТАРА И НОВА КИНА

Todor ← Тодор Махин (Р. К. Земун)

Европска просвета није сматрала потребним да паралелно с другим цивилизацијама, као што је египатска, грчка или римска укључи у циклус историјских знања и податке о засебној цивилизацији која се развијала на Далеком Истоку. Због тога је живот, целе четвртине човечанства, коју чини кинески народ, познат врло слабо, а суштина и особине кинеске културе једва да су ишта утицале на развитак наших духовних особина. Европски шовинизам није допуштао помисао да поред културних догађаја који су се развијали на малом простору централне и западне Европе постоје културне тековине и на удаљеном Истоку. У последње време појавила су се историска дела Велса и Грусса, која донекле попуњавају ту празнину, у погледу познавања историског развитка огромног источног предела. Вероватно ће доћи време када ће и у елементарним уџбеницима опште историје велика кинеска цивилизација заузети своје место, које она потпуно заслужује, и када ће познавање кинеске филозофије, кинеске литературе и кинеске уметности постати неопходном садржином интелектуалног развитка сваког интелигентног човека, као и познавање историје, филозофије, књижевности и уметности Грчке и Рима. Сједињене Америчке Државе почеле су у томе смислу да прерађују уџбенике чак и за елементарне школе.

Када посматрамо општи ток кинеске историје, запазићемо да многе појаве које су престављале важне етапе европске историје не постоје у Кини или су постале на хиљаду година раније него у Европи. На пример, феудални поредак, који је у Европи ишчезао тек после Француске револуције, у Кини је престао да постоји на два столећа пре Христа.

Кина никад није водила завојевачке ни верске ратове. Потпуна верска толеранција искључивала је сваки разлог за ратове те врсте. У историји Кине ми исто тако не налазимо ни унутрашњих сукоба световних и верских идеологија.

Кину су мимоишле те страшне борбе у којима је живела Европа и у којима су се формирале психичке особине Европљана. Она је створила једну филозофију, која је не само обезбеђивала њој миран развитак, него је и моћно утицала на све остале народе, који су долазили у додир са великим Кинеским народом. Творац те филозофије је Конфучије, који је живео од 551 до 479 године пре Христа. Учење Конфучија и његових ученика оснива се на принципу својственом сваком човеку, наиме на жељи живети и бити срећан. Оно је за то дало етички кодекс, а исто тако и створило путоказе за вођење политике, а то су биле идеје: заједничке отаџбине, опште благо, љубав и истина. Конфучианство није се бавило метафизичким питањима и проблемима, који не могу бити објашњени човековим разумом и који се само усвајају путем вере. Оно је допуштало веру у загробан живот и постојање духова, али не зато што је сматрало то доказаним, него зато што та вера помаже човеку у извесном степену да мирно и срећно живи. Саобразно с овим, као један од етичких момената био је

признат култ предака и поштовање родитеља. Политичким идеалом конфучианства била је добро уређена држава, у којој се одржавају стари обреди и церемоније. Постанак церемонија био је изазван потребом да стави ограничења људском егоизму, зато што се друштвени идеал по том учењу састоји у високом моралном путу одрицања. Тај постанак церемонија у књизи Ли-цзи објашњава се на овај начин:

„Када је велики пут, то јест морал, био у дејству, тада је свет био општи, тада су бирали најумније, искоришћавали најспособније, ценили поштење, дисали сагласношћу. Зато су људи волели не само своје, сматрали својом децом не само своју децу, старци су налазили место где проводе остатак својих дана, одрасли су радили, а младеж се усавршавала у науци; сироти, осамљени и болесни добијали су храну мужеви добијали свој удео, а жене имале склоништа. Нису чували богатства за себе, нису трошили своје снаге ради сопствене користи — зато и није било лажи, пљачке и лопова, — врата се нису закључавала. Сада се тај велики пут сакрио, свет је постао приватном кућом, када се воли само своје, када се сматрају децом само своја деца. Богатства и снаге искоришћавају се само за себе, када су призната права наслеђа, када се утврђују градови и канали, сада је постало потребним увести церемоније, да се поправи господар и чиновник, да се уреди односе између оца и сина, примире браћа, направи слога између супружника”.

Помишљењу Конфучија зло долази само од недостатка знања и од рђавих примера. Борити се са злом могуће је само наобразбом, добрим примерима и испуњавањем церемонија.

У току више од две хиљаде година све до наших дана та филозофија Конфучија састављала је догму државног уређења земље. Само за време цара Цина, који је управљао Кином у току 16 година — од 225 до 209 године пре Христа — учење Конфучија било је забрањено, његове књиге спаљене. Спаљено је било и око 400 Конфучијевих следбеника.

Али после смрти цара Цина његов наследник није могао да задржи престо. После седмогодишњег међусобног рата и сељачких побуна дошао је на престо сељак Љу-бан, који је основао тако звану пету Хањску династију, која је владала Кином више од 420 година. Хањска династија се прославила тиме што је она потпуно формирала Кину као државу по принципима Конфучија. Од Хањске династије до последње Дајцинске, Кином је владало седамнаест династија. Ни једна од њих није могла да се ослободи државне доктрине Конфучија, па чак и две династије које су дошле до престола освајачким путем, а то су монголска Јуанска 1278—1386 г. и Манџурска 1640 до 1911 г. морале су да се њој потчине.

Суштина кинеске историје састоји се у томе да се Кина није налазила под владавином деспота. Она се стално управљала да филозофском доктрином Конфучија ограничи власт цара. Цар по овој доктрини није господар, него учитељ народа и народни отац. Конфучијанска књижевност даје упутства како мора да се понаша хумани владар према народу, како морају да се сакупљају порези,

шта треба радити за напредак пољопривреде и за опште народно благостање. Царски укази се сматрају као свештене поуке. Виши чиновници у својим претставкама цару не траже од њега наредбе, него упутства и поуке. У кинеској правној књижевности често се налазе специјалне поуке цара свом народу. Поуке више личе на проповеди и претстављају савршена књижевна дела. Конфучијанство тражи да сарадници цара морају бити најпросвећенији људи. Зато је у Кини сваки чиновник морао да полаже испит да би могао ступити на дужност. Има три научничка степена: студент, кандидат и доктор. Систем испита на право државне службе био је узрок томе што се у Кини није створио сталеж који би се стално

Sa zajedničkog sastanka klubova: Ljubljana, Villach, Klagenfurt i Trieste u Villachu (Austria)

налазио на управи земље. На испит се пуштају сви грађани без разлике. Природно је да су имућнији људи могли лакше да спреме за испите своју децу, али бесплатна обука у школама дозвољавала је да и деца сиромашних људи добију знања потребна за испит. Први степен студента се добијао после испита у среској вароши и то из знања класичне филозофије књижевности. Испити су необично строги и број студената ограничен је само на 40 хиљада. Студенти продужавају своје образовање у среским школама и после годину дана могу да полажу нов испит на степен кандидата. Број кандидата ограничен је на 1158 људи. Они, којима је послужила срећа да добију степен кандидата, морају положити испит у Пекингу за годину дана. После тог испита са степеном

доктора постављају се у службу. Али трећи степен добија се обично са великим напором и после многих понављања.

Завршетком испита и ступањем на дужност није се одређивала каријера чиновника. Он је морао дужност напустити после три године и очекивати постављења на нову, вишу дужност. Чим чиновник не би добио такву нову дужност, он је морао да пређе на положај обичног човека. На такав начин у Кини се стварала интелигенција са филозофским образовањем која је била у вези с народним масама. Из њихове средине формирали су се вође народних устанака против династија које су газиле основе државног уређења земље. Из факта, да је у току 17 столећа било промењено 17 династија, види се да су такви устанци били доста чести. Због промена династија у Кини није био створен владајући staleж, како је то било у Европи. Свака нова династија испочетка је давала народу олакшање, али у даљем току свог постојања губила је везу с народом и покушавала да створи око себе околину на коју би она могла да се ослони против народа.

У таквим периодима долазиле су народне побуне, које су доводиле нову династију. То је разлог што у Кини није био створен staleж аристократије и није уведен феудални систем.

Како ми већ знамо, теократски моменат није могао да нађе за себе у животу државе водеће место, које је чврсто држала филозофска доктрина Конфучија. Питање вере сматрана су приватним а не државним послом. Али закон је предвиђао два најважнија акта у животу сваког Кинеза — брак и сахрана — као основне тачке породичног начела и везаног за њега култа предака. Главни је законски услов за закључење брака, да породице младенаца имају различито презиме, којих је у Кини само 454. Избор вереника и веренице зависи само од родитеља. Ступити у брак могу младожење од 16 година и младе од 14 година. У сваком браку има два момента — веридба и испијање венчане чаше, што замењује верски обред брака. Количина свадбених дарова одређена је законом саобразно положају младенаца. Носила, на којима уносе младу у кућу младожење, морају бити окићена опет саобразно његовом положају. Венчана чаша се испија три пута у кући младожење. Развод се допушта на основу заједничке жеље супружника. Муж може тражити развод када је жена: 1) неплодна, 2) неверна, 3) не поштује родитеље, 4) има свађалачку нарав, 5) склона крађама, 6) има зло срце и 7) заразну болест. Али развод не може бити допуштен: кад жена има заједничку трогодишњу жалост, када је муж стекао свој иметак после брака и када је после брака жена изгубила своје родитеље.

У погледу погребња закон предвиђа саобразно рангу умрлог — размер гробнице и украса, време сахране (у току 100 дана) и трајање жалости. Потпуна жалост у року од 3 године одређена је за синове после смрти родитеља и за жену после смрти мужа. Годишња жалост одређена је за сина, када се мајка разведе од оца или се као удовица поново уда. Та жалост одређена је и за мужа после смрти жене. Даље постоје девет, пет и тромесечна жалост. Осим култа предака, конфучијанство признаје још култ лица који су удостојени државног поштовања или уживају пошто-

вање код народа. Државно поштовање уживају сви цареви свих династија исто као владајући цар, затим лица, која су донела користи земљи, на пример они који су пронашли начин обрађивања земље, начин гајења свилених буба, Конфуције и 86 његових ученика. Поштовање може заслужити свако лице за чији користан рад сведочи пред вишим властима месна власт и становништво. У част таквих лица подижу се храмови, у које у одређене дане долази виши државни чиновник који мора да изврши клечање и да запали свећу. Помоћник тог чиновника мора да прочита на засебном листу специјалну молитву, коју он после тога спаљује у нарочитом фењеру. У последње време државна пошта се одаје покојном д-ру Сун-јат-сену, оснивачу и вођи гоминдановског покрета.

Кућни претци се поштују до четвртог колена. За сваког од њих у кући постоји засебна таблица, која се чува у нарочитом орману. Поштовање кућних предака врши се сваког дана клечањем и припаљивањем свећа. Пред тим таблицама извршују се обавезни реферати о сваком важнијем догађају у кући и у случају одласка из куће на дуже време.

Горе поменути обредима свршавају се верске обавезе сваког Кинеза. Даосизам и Будизам, као религије, морале су да усвоје те обреде и у свом култу. Свака друга вера ради свог успеха морала би исто тако да их прихвати.

На основу напред изложеног може се претпоставити духовни облик кинеског народа, облик који заслужује пуно поштовање и од стране нас Европљана. Кинезима су замеравали нехигијенски начин живота и неку нарочиту строгост правосуђа. Нехигијенски живот на несрећу је судбина сиромашног света и њему подлежу сиромашни људи свих народа. Имућан Кинез живи у условима много бољим и често у раскоши, која ретко може бити приступачна Европљанину.

У погледу казненог законодавства Кинези су истина, задоцнели у реформама. До краја прошлог столећа постојало је 2759 злочина, за које је закон предвиђао смртну казну за њих 644. За остале преступе казна је варијала од батина до прогонства. Треба подвући да кинески закони не гледају на личност. Често су царски канцелари били осуђени на издржавање строгих казна, па чак и на смрт.

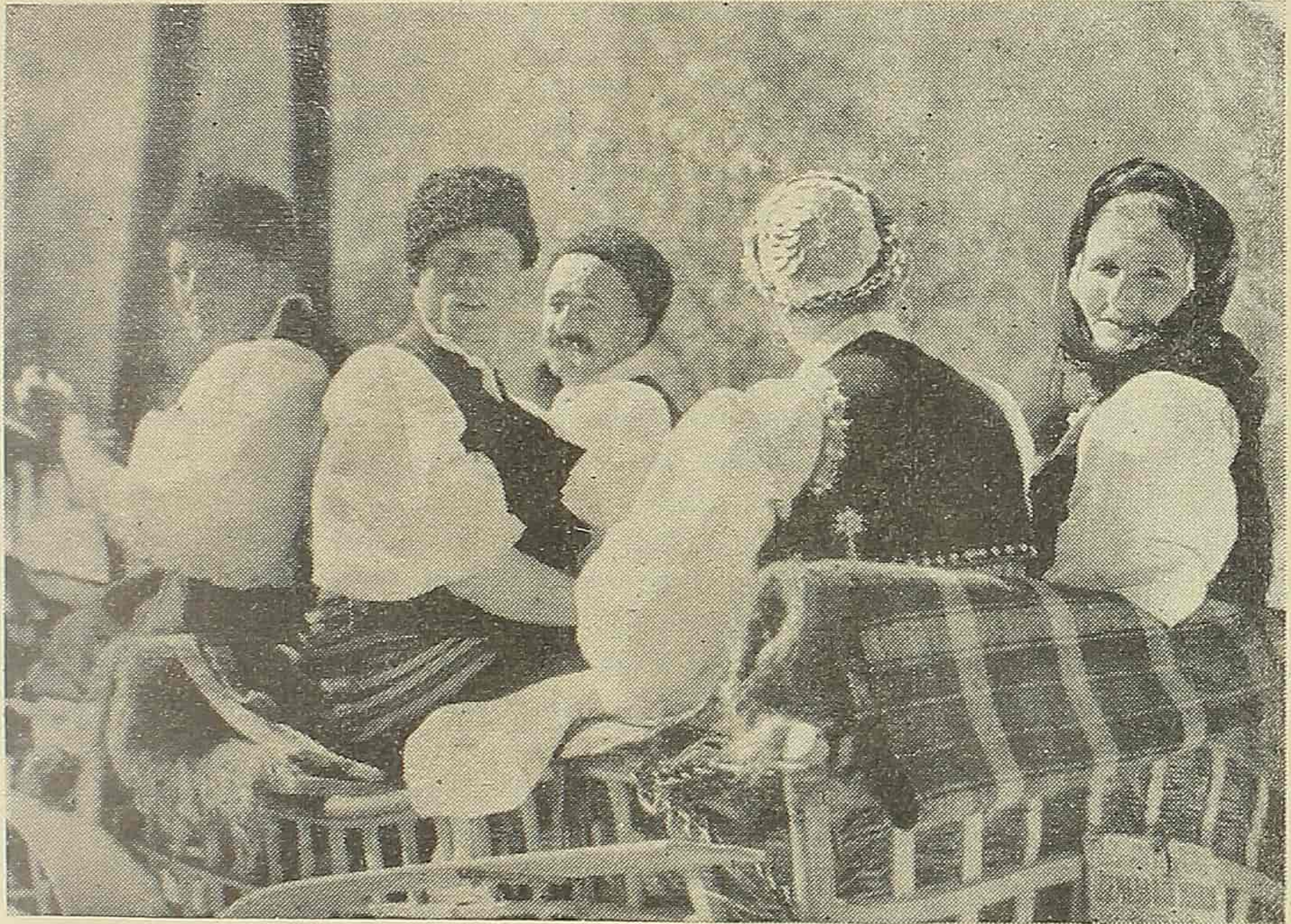
Да бисмо могли судити о утицају европске културе на Кинезе, треба знати на какав начин су се срели Кина и Запад. Европски трговци дошли су у Кину у пратњи војника и с товаром опиума. После тога Кина је била економски поробљена. Треба да се отворено призна, да тај сусрет није могао да изазове нарочито поштовање Кинеза према претставницима западне цивилизације. У сваком случају, у том сусрету етички ниво Запада показао се много нижи од кинеског. Да ли је Запад зачудио Кинеза војничком вештином и способношћу за техничке проналаске? Тајну те способности Кинези су брзо схватили. Европа је престигла Кину у погледу развитка природних наука, будући побуђена на то нарочитим условима свог живота у току XIX столећа. Од тих услова не малу улогу играли су европски ратови и капиталистички привредни

систем. Кинеске природне науке, међутим, зауставиле су се на оном нивоу, који је одговарао кинеским политичким и привредним приликама. Кина је још у средини прошлог столећа почела да заводи високе школе, у којима су студенти упоредо са старим класичним знањем могли добити и знања из природних наука. У погледу ширења европског образовања у Кини узели су на себе нарочиту улогу Средињене Америчке Државе, које су Кинезима широм отвориле врата својих универзитета и других високих школа. Америка је извршила један племенити гест према њима, наиме: контрибуције добивене од Кине после боксерског устанка, она је почела да троши на школовање кинеских студената. На тај начин Сједињене Америчке Државе спремале су један терен за своју општу сарадњу са будућом Кином. У самој Кини верске мисије Американаца, нарочито баптиста, отвориле су своје високе школе. Више хиљада младих Кинеза завршили су своја школовања у америчким универзитетима, како и у самој Кини, тако и у Америци. Кинески студенти скоро су се нашли и у свим универзитетима Европе. И друге државе, поред Сједињених Држава, исто тако морале су да у циљу свог моралног утицаја отворе у Кини своје високе школе. Број сопствених кинеских универзитета сваке године се повећавао. Најглавнијим академским центром постала је пређашња кинеска престоница — Пекинг. Број студената у њему стигао је 20 хиљада. Садашњи ратни догађаји у Кини наносе огромну штету академској омладини. Више од 15 универзитета морали су да се евакуишу због јапанског напада и рушења зграда авионским бомбардовањем.

Кина сада располаже са много хиљада европски образованих, квалификованих стручњака за све привредне гране. Нова саобраћајна средства се шире по Кини, па чак и она најмодернија, са великом брзином. Тако, на пример, грађанска авијација везала је удаљене провинције са центром — Нанкингом. Две стотине хиљада километара добрих аутомобилских друмова заменили су пређашње стазе по којима се носила роба у унутрашњост земље. Железничке пруге су заостале у свом развоју од својих најмлађих саобраћајних такмаца — авијације и аутомобила. Оне служе само за велики транзитни промет. Њихова дужина до сада не износи више од 10 хиљада километара. Али темпо грађења железница у последње време много је бржи. Расте и сопствена кинеска индустрија. Пре 10 година почела је да се формира кинеска авијација и 1929 године прва кинескиња положила је пилотски испит. Сада Кина располаже добрим пилотима, мушкарцима и женама. Овде ћемо се мало задржати на улози коју игра у савременом животу кинеска жена. Она се показала потпуно способном за брзо освајање знања које поседује најобразованија жена-европљанка. Госпођа маршала Чан-Кај-Шека мора да буде уврстана у ред високо културних личности садашњице. Али она није редак изузетак. У Кини је сада створен доста велики кадар жена са широким културним погледима. Природно је да се европска спољашња култура, која се изражава у европској ношњи, данзизму, спорту, проширила и на младе кинескиње у кинеским варошима на обали Тихог океана. Кад томе додамо још, да кинес-

скиње купују Батине ципеле и да посећују биоскопе са американским и другим европским филмовима, можемо констатовати да су укуси ширих маса у Европи и у Кини скоро изједначени. Села и од обале удаљене вароши живе још и данас по пређашњем начину, налазећи разоноду — после напорног рада — у путујућим кинеским позориштима и претставама вештих мађионичара.

О способностима Кинеза ми можемо судити по извештају који је написао архимандрит Софроније, начелник руске мисије у Кини у почетку прошлог столећа: „Сва Европа зна да су Кинези врло поносити, они не гледају друге народе као људе, или их у најмању руку сматрају као људе ниже врсте. Особине Кинеза, како

Bosanski svaïovi

сам ја приметио у току мог дужег боравка у Кини, следећи су: Кинези су уопште оштроумни и зато врло способни за усвајање свакојаких наука и вештина. Када би њихов Цар увео у Кини слободне науке по примеру Европе, ја мислим да Кинез не би уступио европљанима у знању филозофије и вештина". Сада је Кина већ остварила то о чему је мислио архимандрит Софроније. Његова оцена способности кинеског народа дата пре 150 година сада се показала као тачна.

Ми морамо да споменемо два фактора која су деловала на формирање нових погледа Кинеза. То је, у првом реду, рад хришћанских верских мисија. Успех тих мисија у погледу ширења хришћанства незнатан је, али школе, колеџи и високе школе, које су организовале те мисије, несумњиво су помогле ширењу европских наука. Други је фактор: политичка револуција, која траје у Кини

од 1911 године и која је унела у сазнање Кинеза многе политичке и социјалне појмове којима живи савремена Европа. Није избегла ревизије ни Конфучијева државна доктрина. Још у прошлом столећу се појавио покрет за тако звано ново Конфучијанство. Тај покрет ставио је задатак: ослобођење тог учења од коментара који су били њему додати у току двадесет векова. Ново Конфучијанство тражи истицање на први ред социјалних погледа Конфучија. Треба додати да се тај покрет у извесном делу ослања на учење Лава Толстоја, који је у свом стремљењу, да одреди односе између људи на бази разума, истакао Конфучија као великог мудраца целог човечанства. Интелигенција левичарски расположена иде даље. По иницијативи професора пекиншког универзитета развијао се покрет за литерарну револуцију. Тај покрет тражи да се књижевност одрекне класичних традиција и да већу пажњу обрати на теме које су приступачније ширим народним масама и које су везане са социјалним тежњама садашњице. Препород Кине врши се по програму Сун-јат Сена, који је он саставио још у првим годинама нашег столећа, — када је стао на чело гоминдановског покрета; прва етапа — свргнуће манџурске династије, друга — васпитање народа у новом духу, и трећа — социјалне реформе. У августу месецу ове године морао је да буде сазван један конгрес претставника свих грана науке, администрације и привреде у саставу 14 хиљада чланова са циљем израде плана регенерације кинеског народа. Садашњи јапански напад је спречио тај конгрес. Кина је била стављена пред један пречи задатак — заштиту своје земље. У тој одбрани она је досад показала, да већ располаже таквом отпорном снагом, на коју Јапанци нису мислили да ће наићи. Жеља је свих пријатеља великог и симпатичног кинеског народа да он срећно заврши наметнути му рат, ради слободног свог даљег напретка.

SOCIJALNO-MEDICINSKI RAD ANTITUBERKULOZNOG DISPANZERA NA SUŠAKU

(septembar 1931. do 1936. godine)

Dr. Joža Marković (R. K. Sušak)

Medicinska nauka je u svojoj suštini socijalna znanost. Liječiti pojedinca a ne voditi brigu o njegovoj okolini, značilo bi zadovoljavati se prividnim uspjesima.

Od uvijek bili su više cijenjeni oni liječnici koji nisu svoju praktičnu djelatnosti iscrpli samo u medicinskom pogledu, već su znali obuhvatiti bolesnika i u psihološkom pogledu i u njegovom socijalnom miljeu. Liječnici tako zvanih „dobrih starih vremena“ nisu bili samoiskusni medicinari, nego i savjetodavci-prijatelji, u pravom smislu riječi „skrbnici“ svoje klientele. I to staro, visoko shvaćanje liječničkog poziva dolazi, prilagođeno modernom socijalnom razvitku, opet do vrijednosti.

Socijalni proces preobražanja društva, koji je nastao poslije rata, a u glavnom uslijed rata, zahvatio je čitav svijet pa i nas, stvarajući nove, više forme. Ekonomski razvitak goni da se socijalno približno ravni udružuju u organsku cjelinu i tako, namjesto pojedinog individua, pojedine familije, dolazi društvena klasa. Praktična medicina bila je prisiljena da slijedi taj preokret i da se razvije sve više u socijalnom smjeru, koji je nastao kao prirodna posljedica općeg preobražaja.

Novo doba nastoji da sve socijalne bolesti, na prvom mjestu tuberkulozu kao najvažniju, obuhvati na jedino ispravan način, a to je socijalno-medicinski, u uvjerenju da se ovaj golemi problem isključivo tako može privesti svome pravilnom rješenju.

Savremena socijalna medicina određuje nam da tuberkulozu ne razmatramo samo kao bolest pojedinca, već da ju suzbijamo kao opće narodno zlo. Prošla su vremena kada se kušalo tuberkulozu kao svaku drugu infektivnu bolest, suzbiti desinfekcijom i izolacijom zaraznih bolesnika. Ta čisto bakteriološka era suzbijanja tuberkuloze je propala. Napuštena je i čisto socijalna era kad se tuberkuloza smatrala samo socijalnom bolesti, simptomom socijalnog oboljenja pojedinih familija, prelazeći jednostavno preko bacila o tuberkulozi.

Moderna era u kojoj se nalazimo, socijalno-higijenska, udružuje sve što su njezine prethodnice uradile u pitanju uzroka i mogućnosti suzbijanja tuberkuloze. Ta je era utvrdila i to: da se kod tuberkuloznog oboljenja ne radi samo o jednom uzroku, nego o čitavom kompleksu uzroka.

Danas je u svima civilizovanim zemljama čitava socijalno-higijenska borba proti tuberkuloze centralizirana u antituberkuloznim dispanzerima, koji pretstavljaju dušu i mozak svake regionalne antituberkulozne akcije.

Rasprostranjenost tuberkuloze zahteva da se osniva što veći broj dobro snabdjevenih dispanzera. Njemačka ima po jedan dispanzer na 25000 stanovnika, Japan na 47000, Čehoslovačka na 60000, Francuska na 64000, Engleska na 62000, Estonija na 75000, dok Italija ima po jedan dispanzer na 100000 stanovnika, a Jugoslavija na 300000 stanovnika.

Još smo jako daleko od onoga što bismo morali imati prema mortalitetu od tuberkuloze. Prema statistici od 1931 godine kod nas umire godišnje 38000 lica, što iznosi 269 na 100000 stanovnika. Najjaču smrtnost daje Vrbaska banovina (380), a najmanje Dravska (180). Jugoslavija u smrtnosti od tuberkuloze dostiže onu cifru koju su kulturne države u Evropi kazivale prije 40 godina (30‰). Posljednih godina naša zemlja pokazuje najveću smrtnost od svih evropskih država, a Beograd od svih evropskih prestonica (86‰—34.62% opće smrtnosti).

Uza sve to imamo tek 42 dispanzera, od toga 21 potpuno uređenih svega 2687 postelja za liječenje tuberkuloznih bolesnika, tj. samo 13 postelja na 100 smrtnih slučajeva.

Mortalitet tuberkuloze na području grada Sušaka za vrijeme od 1925 do 1934 g. prema mrtvačkim razglednicama, iznosi preko 15.39% opće smrtnosti sa najvećim postotkom u životnoj dobi od 15—20 go-

dina (58.18) i 20—24 god. (56.66%) t. j. u dobi od 15—24 god. više od polovice njih umire od tuberkuloze, nego od svih drugih bolesti. Visoka smrtnost od tuberkuloze, kao i to što pirquetizirana školska djeca pokazuju znatan postotak (33—50%) pozitivne tuberkulinske reakcije (dokaz da u pučanstvu imade dosta sijača tuberkuloze) dalo je pobude da se i u Sušaku osnuje ustanova koja će voditi brigu o toj socijalnoj bolesti. Tako je u ogromnoj organizaciji borbe protiv tuberkuloze nikao i naš dispanzer za tuberkulozu, zahvaljujući gradskom zastupstvu, koje je, shvativši potrebu njegovog osnutka votiralo potrebnu sumu za njegovo unutrašnje uređenje i omogućilo da je dispanzer u okviru Doma narodnog zdravlja započeo rad 1 septembra 1931 g.

Daću kratak prikaz rada Antituberkuloznog dispanzera u Sušaku u razdoblju kroz 5 godina njegovog opstajanja, rada socijalno-terapeutskog i profilaktičnog, kakav je faktično u praksi, bez stručno medicinskog dijela i sa nešto statističkih podataka da bih barem donekle predočio praktičnu vrijednost njegovog djelovanja.

Cilj i zadaća Antituberkuloznog dispanzera je da pronade i obuhvati po mogućnosti sve tuberkulotičare, da uguši zarazna vrela i sprečava zaraze (saniranje) i da oboljele privodi liječenju i ozdravljenju.

Prema tome rad Dispanzera odvija se u dva osnovna pravca: **Individualno-terapeutski i socijalno-profilaktički.**

Iznalaženje tuberkuloznih bolesnika i ustanovljenje karaktera njihovog oboljenja, to je prvi korak u smjeru individualno-terapeutskom. Na taj način dolazimo do onih koji nas najviše interesuju, do bolesnika koji predstavljaju vrela zaraze, kojima treba pružiti direktnu pomoć, pomoć korisnu, racionalnu i trajnu. Ti bolesnici su polazne tačke za daljnji rad: ustanovljenjem zdravstvenog stanja članova njihovih porodica, ukućana i svih s kojima su dolazili u dodir dolazimo do novih bolesnika, do raznih dijagnoza i time omogućujemo pravovremeno liječenje. U glavnom ovisni smo o dobrovoljnom prijavljivanju, a naravno da postoji uska saradnja i sa svim ustanovama iste struke i sa privatnim liječnicima. Za ovo vrijeme kroz 5 godina pregledano je **7.878 osoba**, a ukupan broj posjeta bio je:

radi kliničkih pregleda	15907
radi Röntgen-pregleda	11752
radi savjeta	4051
radi insuflacije pneumothoraxa	1960
i radi drugih intervencija	2451

Svega posjeta 36121

Upućeno u Dispanzer:

God.	O. u. z. o. r.	liječnici	svojevoljno	od dispanzera
1931	8.7%	17.3%	39.7%	34.3%
1932	12.3%	20.7%	38.5%	28.5%
1933	11.6%	21.5%	40.2%	26.7%
1934	9.3%	27.9%	39.8%	23%
1935	10.9%	31.4%	41.3%	16.4%
1936	8.5%	39.6%	31.8%	20.1%

Poželjna je što tješnija saradnja dispanzera sa privatnim liječnicima, bez kojih bi borba protiv tuberkuloze ostala jalova, pa sam u stanju sa zadovoljstvom da istaknem da povjerenje liječnika u dispanzerski rad iz godine u godinu raste, što je dokazom da ne postoje opreke između ta dva radna područja, već naprotiv potreba uzajamnog podupiranja.

Ustanovljeno je da od 7878 pregledanih osoba u okvir dispanzera spada 2562 osobe, tj. oni kod kojih je konstatirana bilo kakva forma ili stadij tuberkuloze, a to bi bilo 32.5% svih pregledanih. Od toga **595 osoba sa otvorenom tuberkulozom** ili 7.5% svih psjetilaca, a 20% od svih tuberkuloznih slučajeva. Otvorena tuberkuloza je brojno najviše konstatirana u dobi od 26—36 godina, a procentualno u dobi od 19—25 godina (14.9% pregledanih), podjednako kod oba spola. Djece i uče-

Narodna nošnja
u Sloveniji

nika (od 1—18 godina) pregledano je 1635, sa 48.3% otvorene tuberkuloze. Taj procenat je suviše visok i to samo iz tog razloga: što su školska djeca prigodom sistematskih pregleda prethodno sortirana već u školskoj poliklinici i samo sumnjiva upućivana u Dispanzer, tako da zdrava školska djeca gotovo nisu ni dolazila u obzir u našoj statistici. Od odraslih glavnu klientilu sačinjavali su nestručni radnici sa 31,6%, te zanatlije sa 35.3% tuberkuloznih oboljenja.

Dispanzer stoji u stalnom kontaktu sa liječilištima i bolnicama iste struke, jer je na taj način jedino moguće za bolesnike polučiti u njima mjesta i privesti ih što prije **liječenju**, što čini **drugom fazu u individualno-terapeutskom** radu dispanzera. Lečenjem tuberkuloznog bolesnika olakšava se, odnosno uklanja, teret njegove bolesti, čime se skraćuje bolovanje, pospješuje privredna sposobnost i poboljšava ekonomsko stanje;

a širenje tuberkuloze se sprečava tim bolje i brže, što se ranije lečenje primeni. O tome mora socijalna medicina da vodi računa u punoj mjeri, jer putem direktnih pomoći stiče pravo na izvođenje ostalih socijalno-zaštitnih mjera.

U bolnice upućeno je 180 bolesnika, nešto u svrhu izolacije, a nešto zbog lečenja; u lječilišta 153 bolesnika, kojima je naročito potrebno sanatorijsko liječenje. Boljom metodom liječenja tuberkuloze od sanatorijskog bez sumnje ne raspolažemo. Lječilišta predstavljaju najbitniji faktor u borbi protiv tuberkuloze. Najveći uspjeh bismo imali kad bismo bili u stanju svakog bolesnika u početku bolovanja odmah smjestiti u lječilište, gdje bi do svog ozdravljenja mogao ostati.

Ali to nije nažalost provedivo zbog velikih troškova takvog liječenja, pa smo zadovoljni i prezadovoljni kad možemo izlječivog bolesnika smjestiti u lječilište i samo na neko vrijeme, da ga dobijemo oporavljenog i, što je još važnije, disciplinovanog natrag na daljnju njegu i liječenje, odnosno kontrolu. U tom pravcu nas je i izdašno pomagala Banska uprava, što moram i ovdje istaknuti, primajući naše nemućne bolesnike u svoja lječilišta, jer ih malo ima koji bi bili u mogućnosti da se liječe u zavodima o svom trošku.

Sad konačno mogu reći što se dogodilo sa onih 595 otvorenih tuberkulotičara. Umrlo ih je 174, tj. 29%, a ozdravilo je 158 bolesnika, te je prema tome od na smrt osuđenih spaseno 26%. Preselilo se sa teritorija ovog dispanzera 38 bolesnika, a za 37 se nije moglo ustanoviti gdje su. U liječenju ostaje 188 bolesnika od otvorene tuberkuloze, a pod kontrolom kao izliječeni onih 158 za daljnjih 5 godina, nakon kojeg vremena u povoljnom slučaju kao stalno zdravi ispadaju ispod kontrole.

U cilju sprečavanja zaraze i izoliranja pogibeljnih po okolinu, pregledane su sve porodice (132) koje primaju školsku djecu na stan. U nijednom slučaju nije bilo razloga da se nastamba zabrani. Pregledu su podvrgnuti i brijaiči, konobari, mesari i svi oni koji prodaju i rukovode sa živežnim namirnicama.

	Broj pregledanih	% tbc	otvoreni tbc slučaji	u lečenju	umrli
Brijača	452	15	3	3	—
Rukovaoca živ. namirnic.	764	16.2	4	1	1
Konobara i kuć. posluge	595	30.5	3	2	—

Po ovome je već jasno da terapiju bez profilakse nije moguće odvojeno razmatrati, jer već izdvajanjem i liječenjem zaraznih bolesnika sprečavamo širenje tuberkuloze sa bolesnih na zdrave i time ispunjavamo drugu osnovnu dužnost Dispanzera, dužnost socijalno-profilaktičnu.

Najsretnije je riješenje za porodicu i samoga bolesnika: smeštaj u specijalne zavode. Ako to nije niukom slučaju provedivo, na Dispanzeru je da kućnim posjetima sestre dispanzerke izolira bolesnika u njegovom domu, da uredi život u kući tako da bolesnik ni onda ne bude rasadnikom tuberkuloze. U tu svrhu učinjeno je u samom mjestu 875 posjeta, sa sledećim rezultatom:

godine	Vlastiti krevet		Vlastitih soba	
	prije	poslije izolacije	prije	poslije izolacije
1931	21— 70.0 ⁰ / ₀	28— 93.3 ⁰ / ₀	5—16.6 ⁰ / ₀	11—36.6 ⁰ / ₀
1932	30— 83.3 ⁰ / ₀	34— 94.4 ⁰ / ₀	9—25.0 ⁰ / ₀	13—36.1 ⁰ / ₀
1933	65— 90.2 ⁰ / ₀	71— 98.6 ⁰ / ₀	21—29.1 ⁰ / ₀	30—41.6 ⁰ / ₀
1934	32— 94.1 ⁰ / ₀	34—100 ⁰ / ₀	15—44.1 ⁰ / ₀	17—50.0 ⁰ / ₀
1935	33—100 ⁰ / ₀	33—100 ⁰ / ₀	13—39.3 ⁰ / ₀	15—45.4 ⁰ / ₀
1936	41— 97.0 ⁰ / ₀	42—100 ⁰ / ₀	16—38.0 ⁰ / ₀	22—52.3 ⁰ / ₀

Nastojalo se bolesnika izolovati u vlastitoj sobi, ali razumljivo da je to teže bilo ostvariti, nego izolaciju u vlastitom krevetu. Razumljivo je da djece nije smjelo u nikojem slučaju biti zajedno sa bolesnikom u istoj sobi, pa ako nije bilo moguće drukčije rješenje, izdvajala su se djeca izvan kuće: rodbini, u susjedstvo ili po mogućnosti u oporavilišta (smješteno 102 djece). Za vrijeme pregleda u Dispanzeru obavještava se bolesnik, a za vrijeme kućnih posjeta svi ukućani, o načinu zaraze tuberkulozom, o njenoj prirodi, o mjerama zaštite, o higijenskim propisima o desinfekciji ispljuvka, sobe i predmeta koji su direktno ili indirektno zaraženi.

Pružati pomoć u svrhu asanacije, kao: davati živežne namirnice, lijekove, dezinfekciona sredstva, krevete, posteljinu, sapun, i štošta drugo — osim nešto malo razdanih džepnih pljuvačnica i termometara — Dispanzer nije mogao, jer ne raspolaže baš nikakvim sredstvima. Dobre saradnike u socijalno-medicinskom pravcu našao je Dispanzer među domaćicama, čiji je posjet bio dosta velik (1990), koje su datim uputstvima uradile mnogo i sve što se dalo uraditi, pogotovo u provođenju socijalne terapije.

U terapijskom i profilaktičnom pogledu igra veoma važnu ulogu Kollapsotherapija (Pneumothorax-terapija), kojom je liječeno 104 bolesnika, sa 24⁰/₀ trajnim izlječenjem i potpunom radnom sposobnosti. Pravovremeno primjenjena ta metoda liječenja stvara od teškog zaraznog bolesnika u najkraće vrijeme ponovno produktivnu jedinicu, koja nije više na teret društva ni po društvo opasna, dakle predstavlja ne samo praktičnu, racionalnu i brzu pomoć samom bolesniku, već ujedno i profilaksu zdravih.

Od 7.878 lica, koja su pregledana tokom 5 godina za 1937 god. ostaje:

otvorenih tuberkuloza u liječenju	188
otvorenih tuberkuloza izliječenih pod kontrolom	158
neaktivnih tuberkuloza u evidenciji	1916
zdravih a ugroženih pod kontrolom	1637

svega 3899

U izloženom htio sam u glavnim crtama prikazati i zašto je došlo do osnutka Antituberkuloznog dispanzera u Sušaku, njegova socijalno-medicinska nastojanja i osnovu čitavog kompleksa potrebnih mjera u suzbijanju tuberkuloze, kako se u dispanzerskoj praksi provode.

Radius dispanzerskog područja — od Ogulina do Paga — je i odviše velik da bi mogao biti obuhvaćen samo jednim liječnikom i jednom

sestrom. S toga je i rad primorano skućen na Sušak i bližu okolicu. Nade polagane u dispanzere biće oživotvorene kad ih bude svuda gdje se ukaže potreba, kad budu u materijalnoj mogućnosti da primjene u punoj mjeri socijalno-terapeutske metode, kad im se stave na raspoloženje bolesnički kreveti i u službu potreban broj osoblja. Dok te želje ne budu — uz saradnju države, općina i građanstva — ostvarene, moram se i nadalje zadovoljavati dosadašnjim uspjesima, polučenim socijalno-profilaktičkim i individualno-terapeutskom ambulatornim radom.

Putovanje Pavla Harrisa po ostrvima u Engleskom Moru

SIDE LIGHTS ON THE 1937 CONVENTION AND A POST CONVENTION TOUR OF THE ISLANDS OF THE BRITISH SEAS

Posle službenih izveštaja s ovogodišnje konvencije u Nici stiže nam sada brošura Pavla Harrisa, u kojoj nam on opisuje svoje bavljenje na toj konvenciji kao i putovanje koje je posle toga poduzeo po manjim ostrvima oko Engleske.

Već sam predmet ove knjige zaslužuje veliku pažnju i izaziva veliko interesovanje. Tu su opisi ovih malih, izuzetnih i prilično nepoznatih ostrva, sa njihovom burnom historijom i mirnom sadašnjicom, koje su tako rado posećivali veliki duhovi, tražeći tamo mira ili birajući ih za boravište u svom izgnanstvu, sa stanovništvom anglosaksonske, normanske i galske krvi.

U prijatnom feljtonskom stilu, Pavle Harris isprepliće svoj putopis mnogobrojnim historijskim faktima i anegdotama, ličnim doživljajima i detaljima iz savremenog života tih ostrva.

Ali, kao u mnogoj drugoj knjizi, i u ovoj brošuri je najvrednije ono što između redaka izbija. A ovde je to onaj divni duh našeg osnivača, optimističan i vedar, skoro detinjski bezazlen i baš zato opšte čovečanski, jednom rečju: čisto rotarski duh, kome „ništa nije tako interesantno kao što su ljudi“ i koji „nikada nije mogao da shvati kako neko može da svoju zemlju uzdiže na taj način, što prezire druge zemlje“.

I pročitavši tu knjižicu, čitalac će ne samo doznati mnogo interesantnih stvari iz historije mesta i života ljudi, koje će teško ikada sam posetiti, već će se još jednom upoznati s onim Harrisom čija je inicijativa izazvala naš veliki međunarodni pokret.

Dr. V. M.

PROSLAVA PRIJEMA CHARTERA

ROTARI KLUB VINKOVCI

XL sastanak održan u Hrvatskom domu povodom proslave prijema chartera.

Učesnici: Braća rotari iz domaćih klubova:

R. K. Beograd: Guverner Pavlović K. Stevan, Nikolić Dr. Andra, Baludžić Mirko.

R. K. Osijek: Aufferber Aleksandar, Batory Dr. Julije, Brill Dr. Žiga, Čačinović Dr. Milan, Govorković Ivan, Goeroeg Vilim, Ninić Dušan, Kiš Julije, Krešić Bernard, Miler Dr. Dragan, Montina ing. Edgar, Speiser Josip, Štepansky Vjenceslav, Sznincz Ljudevit, Šeper Kornel, Uzelac Dr. Prokopije, Vuičić Stjepan.

R. K. Slav. Brod: Abramović Dr. Josip, Adler Šandor, Albert Ivo, Bosnić Makso, Cuvaj Bogdan, Kovačić Dr. Emanuel, Krnić ing. Zvonko, Kuner Josip, Stefanović Dr. Branko, Šrepel Eugen, Švagel ing. Josip,

R. K. Sombor: Blaževac Dr. Pavle, Grgurov Dr. Kosta, Kristoforović Ivan i Müller Julije. 5

R. K. St. Kanjiža: Dajč Karlo, Demeter Dr. Makso, Kemenj Dr. Geza.

R. K. Sušak: Ružić Đuro.

R. K. Vukovar: Baum Simon, Depolo Ivo, Goldstein Armin, Gruber Dr. Franjo, Karlovsky Ljudevit, Kralić Ivo, Popp Alfred, Simić ing. Franjo, Steiner Aleksandar.

R. K. Zagreb: Mlinarić Dr. Stjepan, Poduje Dr. Jozo, Širca Stanko.

R. K. Zemun: Streim Hinko.

R. K. Vinkovci: Bačoka Ivo, Basler ing. Dragutin, Basler Mašo, Benić ing. Emil, Borović Armin, Divić Dr. Matija, Gross Zlatko, Henn Ernest, Janković Dimitrije, Kratković Dr. Luka, Mandrović Dr. Branislav, Marčelić ing. Petar, Matić Mr. ph. Ivo, Rock Antun, Stipančević Jašo.

Frekvencija: 93,75%.

Osim navedene braće prisutno 60 gostiju nerotara.

Pretsedava predsednik kumovskog kluba brat Mlinarić Dr. Stjepan.

Za vreme večere predsednik kumovskog kluba brat Mlinarić Dr. Stjepan upućuje pozdrav Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II. što svi prisutni propraćuju poklikom „Živeo“ a muzika intonira državnu himnu.

Posle večere predsednik kumovskog kluba pozdravlja sve prisutne, te otvara zvanični deo sastanka sledećim govorom:

Danas slavi čitav rotarski svijet zajedno s nama veliku i lijepu slavu. a to je predaja chartera našem najmlađem drugu R. K. Vinkovci. Ova proslava je u rotarskom svijetu analogna sa krštenjem u svakidašnjem životu. Pa kako se onda svi rođaci raduju što su dobili novog člana i tako pojačali svoju porodicu, tako se danas i svi rotarski klubovi raduju što su dobili novog druga i učvrstili rotarski pokret. Razlika je samo u tome, što se po običaju dnevno života krsti nejakom dijete, dok rotarska zajednica predaje charter novome klubu tek onda kad on posvjedoči da je sposoban za život i kada je sigurna da će novi član biti vrli saradnik u ostvarenju rotarskih ciljeva.

Rotarski ciljevi bi trebali da budu uvijek putokaz kroz život svakom dobronamjernom i čestitom čovjeku, jer svi ciljevi Rotarstva dadu se svesti na jedno: na **služenje**. To se služenje dijeli na: služenje u

klubu, služenje u zvanju, služenje zajednici i međunarodno služenje. Ali kad razmotrimo svaki pojedini od tih ciljeva, ostaje uvijek kao bitno ono što je najglavnije u rotarskom pokretu, a to je, kao što rekoh, služenje. Jer pravi rotar uvijek služi: u klubu služi prisustvovanjem stalnim sastancima, gdje dobiva direktive za svoj rad u zvanju i gdje raspravljanjem sa drugovima — rotarima čeliči svoj rotarski karakter; u zvanju služi kad primjenjuje ideje usvojene druženjem sa rotarima, i praćenjem rotarske literature, te tako provodi u zbilju rotarske ideje; zajednici služi kao čovjek koji odgojen u rotarskom duhu ljubi bližnjega svoga i tako olakšava zarađivanje u današnje teško doba i uliva svojim saradnicima povjerenje; najveće pak i najsvetlije služenje je ono međunarodnoj zajednici. Tu pravi rotar saraduje u znaku ideje mira, a toj borbi treba najviše odricanja i samoprijedora!

Vidimo kako su lijepi i uzvišeni ciljevi Rotarstva, ali opet s druge strane vidimo koliko je borbe potrebno da se oni ostvare, želeći skupiti sve ljude dobre volje u jedno kolo, osnovao je 25. II. 1905. u Chicagu (U.S.A.) Mr. Paul Harris prvi Rotari Klub, postavivši mu za ciljeve isto one ciljeve, koji su i danas svrha Rotarstva. Taj se pokret brzo raširio, tako da danas ima na čitavom svijetu oko 4500 klubova u 80 različitih zemalja sa preko 175.000 članova. To je najljepša svjedodžba za današnje čovečanstvo, jer je dokaz da ima na svijetu još mnogo dobrih ljudi.

Borba rotara je teška i zato se svi mi rotari radujemo kad dobivamo novog suborioca, a danas je naša radost osobita, jer čitav jedan novi klub stupa u naše kolo. Svima nam je vrlo drago što je Rotarstvo evo i u Vinkovcima, koji su kao rimska Cibalia jedan od najstarijih gradova u državi, rotarsko sjeme našlo plodno tlo i da tako možemo danas prisustvovati predaji chartera mladome klubu. Osobito nas sve raduje što je taj novi rotarski klub u našem distriktu, jer se time broj klubova našeg distrikta opet povećao, što je dokaz velikoj snazi i razmahanosti rotarskog pokreta u Jugoslaviji. Ja sam naročito srećan što mogu kao pretsjednik kumovskoga kluba R. K. Zagreb danas kao prvi čestitati našem kumčetu R. K. Vinkovci predaju chartera i molim ga da svom snagom poradi na ostvarivanju rotarskih ciljeva, jer čitavo Rotarstvo računa na nj i samo potpunim zauzimanjem svakoga pojedinca od nas možemo računati na konačni cilj rotara: svetsku renesansu u rotarskom duhu! Određujem roll-call s leva na desno.

Iza roll-calla tajnik Mandrović Branislav iznosi sledeći historijat kluba, te kulturni i privredni značaj Vinkovaca:

Današnjim danom prima naš klub na svečani način dokumenat o svom prijemu u članstvo velike svetske zajednice Rotary internationala. Ideju za osnutak Rotari Kluba u Vinkovcima doneo je dana 27. januara 1937. god. član našeg kumovskog kluba brat Stanko Širca, koji se u svrhu ostvarenja te ideje obratio na brata Dr. Matiju Divića i razložio mu ciljeve Rotari Kluba u Vinkovcima.

Naš kumovski klub zagrebački i današnji past guverner, a tadanji guverner brat Dr. Vladimir Belajčić dali su nam sva potrebna uputstva i objašnjenja za rad, te su nas pomogli pri osnutku kluba. Održano je par sastanaka, proširen je krug osnivača sa današnjim članovima našega kluba, te konačno dana 9. aprila o. g. nakon svestrane spoznaje visokih ciljeva Rotarstva donesena je odluka, da se u Vinkovcima osnu-

je Rotari Klub. Članovi osnivači hteli su da se u Vinkovcima osnuje Rotari Klub, jer je naš grad, kao centar nekadašnje granice, bio već u svojoj prošlosti za svoju okolinu važno privredno i kulturno središte. U kulturnom pogledu postoji već iz davnine velika gimnazija, koja već preko 150 godina širi prosvetu među narodom ovoga kraja, pa je kroz to vreme dala lep broj eminentnih radnika na kulturnom i prosvetnom polju. U samom gradu postoji niz kulturnih, karitativnih i humanih društava među svim slojevima pučanstva, koja svojim radom takođe uzdižu kulturni značaj našega grada.

Po svom položaju te kao čvorište željezničke mreže razvio se naš grad u važan privredni centar i to naročito na polju šumske privrede i agrarnih proizvoda. Paralelno s tim razvila se i jaka trgovina, a u novije doba podiže se i industrija raznih proizvoda, od kojih su neke u našoj državi zauzele vidan položaj. Već iz davnine postoji znatna zanatska privreda, koja je tečajem vremena napredovala u svim granama zanatstva, a koji se uspeh pokazao i na do sada održanim zanatskim izložbama.

Kao što sam napred naveo, taj kulturni, privredni i socijalni značaj našega grada bio je razlog što su osnivači odlučili da se i u našem gradu osnuje Rotari Klub, koji će kao član nacionalne i svetske rotarske zajednice u gradu i okolini raditi na ostvarenju visokih rotarskih ideala.

S tom odlukom obratili smo se molbom na centralnu upravu Rotary Internationala preko tadanjeg brata guvernera Dr. Vladimira Belajčića za prijem našega kluba u veliku svetsku rotarsku zajednicu, te je na svečan način obavljena inauguracija našega kluba dana 24 aprila o. g. i naš klub je po centralnoj upravi primljen za člana Rotary Internationala dana 1. VI. 1937. i izdan je o tom prijemu dokument, povelja, koju će nam danas predati današnji uvaženi brat guverner Stevan Pavlović, kao vidan znak o prijemu našeg kluba u Rotary International.

Brat guverner Pavlović K. Stevan preuzima predsedništvo, pozdravlja svu braću rotare kao i ostale goste i izražava svoje zadovoljstvo što je ova proslava sakupila veliki broj braće u čemu je ujedno dokaz o pravilnom shvatanju visokih ciljeva Rotarstva. U svom daljnjem govoru iznosi historijat i ciljeve Rotarstva, naglašava značaj današnjeg dana ne samo za naš klub, nego za sve bratske klubove, jer je ovim momentom predaje chartera proširen krug braće, proširena je velika zajednica Rotary Internationala s novim saradnicima na ostvarenju visokih ciljeva Rotarstva. Napominje da je ovo njegov prvi zvanični poset našem klubu, te se nada da će i naš klub svojim radom opravdati poverenje ukazano mu prijemom u Rotary International. Predaje charter predsedniku našeg kluba bratu Matici mr. ph. Ivi, kao vidan dokaz o prijemu i želi klubu svečan i uspešan daljnji rad.

Nakon toga sleduju pozdravni govori i predaja darova od predstavnika R. K. Beograd, Osijek, Slav. Brod, Sombor, St. Kanjiža, Sušak, Vukovar i Zemun.

Predsednik našeg kluba brat mr. ph. Ivo Matica u svom govoru navodi da je primanjem povelje od brata guvernera dan vidni znak, da je i naš klub primljen u odlično kolo rotarskih klubova cijelog svijeta, da je time stekao i odlične rotarske prijatelje širom svih pet kontinenta. R. K. Vinkovci znaće cijeniti danu mu počast i svojim radom će

nastojati da bude dostojan zajednice u koju je stupio. Današnji dan biće zapisan velikim slovima u analima našega kluba.

Srdačno zahvaljuje bratu guverneru na povelji i u znak pažnje predaje mu u ime R. K. Vinkovci čuturu, povodeći se za narodnim običajem ovoga kraja, koji slaveći svadbu, poziva sa ovakom čuturicom goste na svoju slavu; tako i njega klub poziva za svoga milog i dragog rotarskog gosta u svoju sredinu kad ga nanese prilika da dođe u ovaj kraj.

Svršava sa poklikom: Živio brat guverner 77 distrikta Pavlović.

Zatim pozdravlja svu prisutnu braću rotare i sve goste nerotare. U prvom redu kumovski klub Zagreb. Zahvaljuje pretsjedniku kumovskog kluba za uzorno vođenje ovoga slavlja, podaruje mu isto čuturu i zastavu kluba, a nakon toga zahvaljuje izaslaniku svakog pojedinog kluba uzvraća pozdrave i tople želje, pozdravlja prisutnu braću tih klubova, moli, da se izruče pozdravi i braći, koja su bila sprečena da prisustvuju ovoj slavi i daruje prisutnim pretstavnicima klupske zastave.

Tajnik čita pismene čestitke:

Maurice Duperrey, pretsednika R. I.

Dr. Lester B. Struthersa, evropskog sekretara.

Dr. Milana Stojadinovića, past guvernera.

Dr. Viktora Ružića, past guvernera.

Edo Markovića, past guvernera.

Dr. Viliam Krejči, past guvernera.

Strani R. K.: Baden bei Wien, Bratislava, Moravska Ostrava, Plzen, Praha, Sofia Szeged, Timisoara.

Domaći R. K.: Banja Luka, Bitolj, Ćuprija—Jagodina—Paraćin, Niš, Leskovac, Ljubljana, Maribor, Novi Sad, Petrovgrad, Sarajevo, Skoplje, St. Bečej, Subotica, Varaždin, Vel. Kikinda i Vršac.

Za nevoljne sakupljeno 642,75 din.

Zvanični deo sastanka zaključen u 23.30 časova.

РОТАРСТВО У БУГАРСКОЈ

(Др. Илија Пржић — Р. К. Београд)

Први Ротари клуб у Бугарској основан је у Софији 27. априла 1933 године. Дуго је то био једини клуб у земљи, али од прошле године ротарски покрет у Бугарској шири се. Основани су нови клубови у Варни, Бургасу, Русе и Плевену, а у оснивању су и клубови у Горњој Ореховици и Пловдиву. Најстарији, софиски клуб има око 70 чланова, од којих су, поред Бугара, и 2 Енглеза, 2 Чехословака, 2 Мађара и 1 Естонац. Софиски клуб издаје један обиман месечни извештај, на француском језику, од кога је изашло већ 50 бројева. Поред многобројних вести из клупског живота, у овој публикацији се објављују, некад у целини некад у изводу, предавања одржана у клубу.

У последњих неколико свезака ове публикације објављена су предавања о моралу у трговини и звању, о последицама девалвације новца, о развоју Софије (предавао нови члан клуба, претседник софиске општине инж. Иванов), о положају немачке марке и бугарског лева у вези са девалвацијом, о француском листу у Бу-

гарској, о деветом конгресу међ. тргов. коморе, о социалним осигурањима у Бугарској, о новом пристаништу (Царево) на Црном Мору, о Енглеској и Енглезима, о привредном положају у свету, с обзиром на анкету Друштва народа, о инаугурацији дома Немачке уметности, о мосту на Дунаву, о обавези издржавања између супруга, родитеља и деце, о Хришћанској заједници младих људи, о анилинским бојама. Цела једна свеска посвећена је туризму у Бугарској, а поред предавања ротара Недкова, испунио ју је у главном уредник ове публикације, ротар Болеслав Тахауер, аташе за штампу мађарског посланства у Софији. Сем тога, у билтену су објављени утисци са путовања у Ницу, Лондон и Париз, и једно опширно предавање о посети Чехословачкој и Југославији (посете Загребу и Сушаку). Исто тако нашли смо веће написе о Поатијеу, изводе чланака објављених у бугарским новинама поводом смрти Т. Г. Масарика, и на немачком језику, чланак Валтера Буша у коме су изложени разлози са којих је националсоцијалистима забрањено да буду чланови Ротари клубова. Билтен је донео један опширан извод из плакете немачко-мађарског друштва у Минхену о пореклу Мађара, под насловом: Средство између Бугара и Мађара.

У току прошле ротрске године, поред наведених, у софиском клубу су држана предавања и о бугарско-немачким привредним односима, од неротара Љ. Цонева, а од ротара предавања о атмосферским факторима и њиховом утицају на биолошко стање човека, о међународној економској узајамности, о централном грејању, о празнинама кривичног законика, о разлици ротарства и слободног зидарства, о научној организацији рада, о народној вољи и бугарском изборном систему, о уставним реформама, о идеји државе у Багарској и дужностима бугарског грађанина, о вештачком наводњавању, о потреби реформе школског система, о урбанизму, ит.д. Из овог прегледа може се видети, да се у бугарским клубовима политичка питања претресају чешће но код нас.

Марта месеца, поводом доласка грофа Куденхова-Колерги, софиски клуб је приредио једну свечану вечеру (иначе, клупски састанци се држе четвртком у подне), којој је присуствовао изасланик Краљев, шеф дворске канцеларије генерал Панов, софиски митрополит Стефан, бивши претседници влада Ал. Цанков, А. Мушанов, Пенчо Златев, Андреја Тошев, и многи најугледнији претставници софиског друштва.

У билтену су објављени извештаји са инаугурацијом клубова Варна, Бургас, Русе и Плевен. Секретар бугарског клуба у свом извештају, између осталог, навео је занимљиве цифре о екстензији ротари клубова. По тој статистици, у Чехословачкој има 48 клубова, или један клуб на 2900 квадратних километара, на просечној удаљености једног од другог 54 километара; у Југославији има 32 клуба, односно један на 7000 км², и 84 километара удаљености од клуба до клуба. У Мађарској те су цифре: 12 : 7750 и 88; у Бугарској 5 : 20600 : 144; у Румунији 9 : 32800 : 181; у Пољској 8 : 48550 : 220. У Енглеској, цифре су рекордне: 420 : 548 23,5!

Софиски клуб имао је недавно посету грчких ротара (из клубова у Атини и Солуну), и том приликом одржао је један ванредан

састанак. Иначе, клуб је имао више гостију, али из Југославије свега три госта. Клуб је дао иницијативу да се оснују мали комитети, бугарско-румунски и бугарско-југословенски. У овај последњи ушли су, са бугарске стране ротари Бошков, Мошанов, Савов и Буров.

Клуб обраћа велику пажњу везама са другим клубовима. У софиском билтену помиње се и честита свечаност сваког новооснованог клуба. Нарочита пажња обраћа се југословенским клубовима, о којима се налази често помен у билтену. Исто тако пажљиво се прате сви догађаји у животу ротара, и изјављују честитања или саучешћа поводом разних догађаја; нарочиту почит ужива краљевски дом, и читави написи посвећени су поводом имендана Краља Бориса и поводом рођења престолонаследника, принца Симеона Трновског. Између изјава саучешћа запазили смо и саучешће поводом смрти суботичког ротара Др. Ј. Мартиниса.

Поводом годишње скупштине софиског клуба објављен је у билтену исцрпан извештај секретара о раду клуба. Из њега видимо да је просечна фреквенција у ротарској години 1936/37 била 62,47% (у 1935—1936 год. 67,58%). Између многих манифестација активности клуба видимо да се месечни билтен на француском језику растура у преко 700 примерака (што чини преко 8.000 годишње). У току прошле године, само у Југославију послато је 317 свезака.

Софиски клуб је ове године издао и једну популарну брошуру на бугарском језику, под насловом: „Ротаријанство“. Исту је саставио ротар Кр. Н. Мутафов, а предговор је написао ротар Chesley R. Perry. Брошура садржи кратке податке о историји, организацији, циљевима и задацима ротарства, спровођењу циљева, гледишту јавног мњења о ротарству, као и кратке податке о софиском Ротари клубу. Ова брошура намењена је популарисању ротарских идеја и тачним обавештењима о ротарству.

Ове године претседник софиског клуба је ротар Александар Клициан, директор осигуравајућег друштва „Орел“, који је заменио двогодишњег популарног претседника Љубена Боškова. Бошков, који је водио софиске ротаре у посету Загребу и Сушаку, о свом путу по Југославији одржао је једно исцрпно предавање, хвалећи срдчан пријем загребачких и сушачких ротара, као и лепоте и пријатности Загреба, Плитвица, Сушака и осталих места где су бугарски гости прошли. У истој свесци софиског билтена објављено је у целини и предавање о Бугарској које је приликом ове посете одржао брат Љубен у Загребу, као о предавање загребачког ротара Др Славка Машека о везама између Бугара и Хрвата, одржано на истом састанку загребачког клуба, који је прослављен као бугарско-хрватско вече.

Интересантност материје чини месечни билтен софиског клуба веома привлачним. Његов значај и хармонију само, с времена на време, нарушава извесан каткада чудан и помало заједљив стил и због кога је уредник често принуђен да полемише са замеркама са многих страна: и са неким европским, па чак и америчким клубовима, а и са извесним бугарским ротарима (на пр. са клубом у Плевену). Кад би тога нестало, софиски би се месечни билтен с правом могао убројати у најуспелије ротарске публикације.

IZ ROTARSKOG SVETA

ČEHOSLOVAČKI 66 DISTRIKT R. I.

Rad guvernera i distrikta

13. nov. 1937 Zlinski rotari su imali veoma uspelu svečanost na kojoj su velikotržcu J. A. Bati predali diplomu počasnoga članstva kluba. Svečanosti su prisustvovali veliki broj rotara sa damama iz okolnih klubova. — Guverner Hyka moli klubove da istaknu kandidata za guvernera 1938-39. Ovo mesto zahteva mnogo vremena, zato guverner preporučuje da se bira onaj, čiji rad u distriktu neće ići na uštrb redovnog posla kandidata. — Guverner poziva R. K. Češki Tešín da priredi večeri s predavanjima o pojedinim državama i narodima Srednje Evrope a toplo preporučuje da te večeri u našim klubovima zaista budu i ostvarene a sve u duhu 4 tačke rotarskih ciljeva. — Guverner daje pregled svega što svaki klub treba da ima: Klupsku publikaciju kao zapisnici nedeljnih sednica, publikacije o Rotarstvu u biblioteci, istorijat od postanka kluba, dobre i vredne odbore, pripremljeni program sastanaka za nekoliko nedelja unapred, pregled klasifikacija koje uvek dopunjavati. — Naš je distrikt izdao kao i svake godine spisak članova 66 distrikta R. I. za 1937-38.

Rad nekih naših klubova:

Banska Bistrica. — Rot. Berger je predavao o produkciji seruma za lečenje. Rot. Rys je opisao svoje putovanje po Sev. Americi i posete tamišnjim klubovima.

Bratislava. — Priređeno je sestrinsko veče zajedno sa proslavom Sv. Nikole. Rot. Karvaš se vratio sa petomesečnog putovanja po Sev. Americi i daće nekoliko predavanja o današnjim američkim prilikama. U mesto čestitaka o Božiću i Novoj godini klub je podario Kč. 1000.— u korist staranja o mladeži.

Brno. — Gost major Högger iz Ciriha kao vazduhoplovni stručnjak izneo je jačinu i solidnost aviona iz čeških fabrika, u što se osvedočio na letošnjoj međunarodnoj utakmici. Rot. Lorke dao je predavanje: Seksualni delikti po novom krivičnom zakonu.

Časlav. — Prets. ing. Havelka referisao je o krompiru, bolesti krompira i izboru vrste za kuvanje. Klub u Češkoj Třebobi posetilo 9 članova a Mladu Boleslavu 5 članova sa 2 sestre.

Češki Tešín. — Prets. Nekula dao je predavanje o Purkinjeu, njegov značaj u medicini i filozofiji.

Češka Třebova. — Debatovano je o odbranbenim pripremama. Objavljena je poseta br. guvernera i mnogobrojnih delegacija iz susednih klubova.

Češke Buđejovice. — Rot. Mottl je predavao o kulturi duvana i produkciji duvana za pušenje u Č. S. R. Rot. Autengruber i Pech govorili su o prilikama egzistencije pravničkog podmlatka.

Hodomín. — Klub je posetio pastgub. Hyža. Jedna sednica održana u Břevclavi gde su razgledali tamošnju fabriku šećera. Primili novog člana.

Hradec Kralove. — 150 god. jubilej fabrike sapuna firme Josip Pilnaček čestitan je sadašnjem pritežaocu fabrike i rotaru Jos. Pilnačeku. Održano sestrinsko veče o sv. Nikoli.

Chrudim. — Odali poštu umrlom rotaru Mikuleckome. Rot. dr. Pachner se proslavio svojim komadom „Cherubin“, koji je davan u državnom pozorištu u Brnu.

Karlovy Vary. — 2 su člana bili u Beču. Rot Herr dao je izveštaj o organizaciji drž. policiske službe. Dve sednice su bile posvećene temama: 1) Kako sam bio zadovoljan s prošlom godinom, i 2) Što bi uradio ako bih dobio glavni zgotak na klasnoj lutriji?

Kolin. — Rot. Hrušky je predavao o značenju hotelijerstva, kao i potrebi novih hotela. Zanimljiva je bila debata o članku poslanika Macka: Za socializam, ne za klasni već za humanitarni — koju je otvorio rot. Klepač.

Košice. — Rad ovog kluba usredsređuje se na 3 velika događaja, koji se očekuju 1938. Distriktna konferencija određena za 14 i 15 maj, izložba cele pokrajine u Košicama od 15 jula do 31 avg. i Štefanikova tehnika koja otpočinje svoj rad školskom 1938—39 godinom i za koju treba sve pripremiti. Radi se na osnivanju kluba u Žiline.

Kromeříž. — Charter proslava sjajno izvedena. Dan sa setrama u Zlinu lepo prošao sa učešćem naših 8 članova i 4 dame.

Kutna Hora. — Vecma poučno je bilo predavanje rot. Voženilka o napretcima u transfuziji krvi i o vlastitim iskustvima sa konservisanom krvi.

Ledeč nad Sazavom. — Rot. Moravec — nazvan leteći rotar — posetio je klubove Mladu Boleslavu i Kromeříž. Sekretar kluba Bačik dao je uspomene s puta po Austriji. Umro je prvi klupski sekretar Beranek, akad. slikar.

Liberec. — Rot. Medinger posetio je 3 puta Beč. Rot. Blaška je dao izveštaj o Lovačkoj izložbi u Berlinu. Primljena su 2 nova člana: dr. Viljem Bayer i arh. Max Kühn.

Marianske Lazne. — Dve sednice posvećene su služenju u javnosti.

Melnik. — Posetili klub u Ml. Boleslavi 5 rotara i 3 dame. Rot. Gillern dao je zanimljivo predavanje: Postanak političkih stranaka i društava.

Mlada Boleslava. — Proslava 10-godišnjice od osnutka kluba provedena je sa uspehom. Učasnika je bilo do 120. Priređen je i zajednički izlet do Semčice i tamo su razgledali semenarsku stanicu, koja je po vrednosti druga u Evropi.

Novy Budžov. — Klub u Ml. Boleslavi posetili 4 člana. Prets. Drašner dao je predavanje: Rasmatranje o smrti, rot. Hurych: Današnja kuća za stanovanje, rot. Šalz: Berza i njeno trgovanje.

Olomouc. — Proslavljena je 200-ta sednica sa 8 gostiju iz kluba Kromeříž. Primljena 2 nova člana. Guverner je izvršio oficijelnu posetu. Prets. Rumpart je proslavio 60-to godišnjicu. Po 500 Kč. darovano za Božić sreskom odboru za brigu oko mladeži i Narodnoj zajednici za božićne poklone.

Opava. — Posetili klub Kromeříž 3 člana. Kao gost rot. Riethof iz kluba Teplice Šanov.

Pilzen. — Jedna sednica posvećena služenju u javnosti, na koju su pozvani predstavnici sve lokalne štampe. Prilikom oproštaja rot. Hrnčiřa iz Beograda izneo rot. Rudolf svoje uspomene iz Jugoslavije za vreme Svetskog rata.

Vaclav Rudl (R. K. Ml. Boleslava)

JAPANSKI ROTARI ZA KINESKE RANJENIKE.

Nedavno je R. K. Tsientsin u Kini primio od R. K. Tokyo dar od \$100.— da se upotrebi za karitativnu akciju, koju je R. K. Tsientsin poduzeo. To je uzvrat za dar, koji je R. K. Tsientsin učinio u svoje vreme R. K. Tokyo, prilikom zemljotresa u Japanu.

GUVERNER 83 DISTRIKTA (Mala Azija i Sev. Afrika) ARTHUR MERTON

(izvadak iz njegovog mesečnog pisma):

Sastanak Evropskog savetodavnog odbora u Zagrebu je potpuno uspeo, kako po prisustvu službenih predstavnika raznih distrikata, tako i po ispunjenom radu.

Izvod će biti štampan u narednom broju Biljtena distriktnog. Danas ne ulazim u pojedinosti. Ali bih hteo da odam čast funkcionerima Jugoslovenskog distrikta, posebice Zagrebačkom klubu, čija je organizacija bila savršena i koji učiniše sve što je bilo u njihovoj moći da prijatno provedemo naše bavljenje.

Jugoslavija je sjajna zemlja i kad naši rotari idu u Evropu, treba uvek da rezervišu nekoliko dana da posete ovu zemlju. To će im dati prilike da vide divne pejseže, da upoznaju jednu novu naciju koja radi za svoje vlastito spasenje, i da oseće zadovoljsiva rotarskog drugarstva, od čega su naši jugoslovenski prijatelji napravili pravu veštinu.

Rotare ovog distrikta izvesno će interesovati da saznadu: da je današnji prvi ministar Jugoslavije, dr. Milan Stojadinović, bio godinu dana guverner Jugoslovenskog rotarskog distrikta i da je — što mi on sam reče u razgovoru koji sam s njim sa zadovoljstvom vodio u vozu — još uvek oduševljen rotar, čiji je rad u međunarodnim odnosima bio uvek vođen principima Rotarstva.

ISTUPANJE PRELATA FRIEDA IZ R. K. WIEN.

Prelať Fried je na osnovu naređenja *Acta Apostolicae sedis*, koje onemogućuje članstvo u rotarskim klubovima katoličkim sveštenicima prijavio svoj istup iz Kluba. U dužem pismu prelať Fried iznosi latinski tekst i prevod naređenja, i u vezi s time saopšlava:

„Molim da ovom prilikom primite izraz moje osobite blagodarnosti, na vanredno prijateljskoj predusretljivosti svih članova Bečkog rotari kluba. Gore navedeno naređenje ne sadrži nikakovo obrazloženje ove odluke. Ja mislim da razlog može biti taj, da se Rotarstvu, sa strane Španije odnosno Južne Amerike prebacuje, kao da je to spoljna organizacija slobodnog zidarstva. Za vreme svog članstva ja sam imao prilike da se upoznam sa pozitivnim ciljevima rotarskog pokreta, tako da bi mi sada, kad nisam više član, vrlo milo bilo, kad bi pokret učinio sve za otklanjanje spomenute moguće sumnje, kako bi se sa celokupnom Katoličkom crkvom uspostavio dobar odnos.“

Prešednik Dietrich je prelata Fieda uveravao u odgovoru na njegovo pismo o svojoj velikoj žalosti zbog njegovog istupanja iz R. K. Wien: „Mi smo Vam iz sveg srca zahvalni, što ste nam uzrok Vašeg istupa tako opširno obrazložili. Mi ćemo kod najvišeg mesta naše organizacije nastojati, da se preduzme sve u cilju, kako bi se odluke iz 1929 bar revidirale. — Članovi Bečkog R. Kluba su Vas za ovo nažalost vrlo kratko vreme Vašeg članstva zaista zavoleli, Vaš način ophođenja, Vašu ličnost kao i Vašu srdačnost. Vanredno nam je žao što ćemo — bar za kratko vreme — biti lišeni zadovoljstva i odlikovanja, da Vas ubrojimo među naše članove. Mi Vam iskreno zahvaljujemo na savetima koje ste nam dali, kako da se otkloni neosnovana sumnja, kao da smo mi spoljna — vidna organizacija slobodnog zidarstva. — Nadamo se iz sveg srca, da će biti moguće, da se odnos Katoličke crkve prema Rotarstvu konačno rasčisti. Ovom prilikom nećemo da se sa Vama oprostimo, već samo Vam kažemo: Do viđenja.“

Iz našeg Distrikta

Promene u članstvu:

Novi članovi:

Mesto, prezime ime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
Zemun 1) Aleksandar Popović knjižar 2) Dušan Živković industrialac	Izdavanje knjiga Book Publishing Industrija svilenih tkanina Silk goods manufacturing	Draškovićeva ul. 6 Beograd Tel. 24-990 Zemun: Desp. Đurđa ul. 6 Tel. 4101 Karadorđeva ul. 17 Tel. 4250
Sušak 3) Karlo Urbanetz hotelier	Hotelierstvo Hotels	Crikvenica Hotel Miramar Tel. 11
Varaždin 4) Miroslav Novak Zastupnik osiguravajućeg društva 5) Robert Kronast Upravnik štedionice 6) Gustav Heiszig posrednik 7) Mijo Capanec fabrikant amrela	Opće Osiguravajuće Društvo Sava D. D. Insurance General Prva Hrvatska Štedionica Comercial banking Agencija za promet nekretnina Real estate Agency Fabrika amrela Umbrella manu- facturing	Zagrebačka 19 Trg Kralja Tomislava Vrazova 11 Gundulićeve 5
Niš 8) Ing. Tanasije Artonović Direktor fabrike Duvana	U prošlom broju je objavljeno pogrešno imenom Antonović	

Istupili iz kluba:

Osijek: Leo Poljak, dao ostavku.

Zagreb: Viktor Frank, dao ostavku.

Stara Kanjiža: Zlatoje Nozdrovicki, zbog premeštaja,
Veselin Petrović, zbog premeštaja.

ODLIKOVANI ROTARI:

R. K. Beograd: Dr. Ferd. Gramberg, Jugosl. kruna III st., i ind. Adolf Minh, Sv. Save III st. a Belim orlom V st. dr. Andra Nikolić i dr. Bogdan Kosanović.

R. K. Osijek: Upr. pozorišta Ranko Mladenović, Jugosl. kruna IV st.

R. K. Skoplje: prilikom proslave 25-togodišnjice oslobođenja Skoplja: Panta Jovanović, Jugosl. kruna III st.; Mihailo Patrnović, Danilo Jančulović, Jefta Nikolić, Dr. Kosta Čohadžić i Dobrosav Kamperelić: Jugosl. kruna V st.; Velimir Stavrić, dr. Josif Amodaj i Boško Žerajić: Sv. Save IV st.

R. K. Novi Sad: Dr. Stevan Subotin, Sv. Save III st.

R. K. Stara Kanjiža: Mihailo Agbaba, Jugosl. kruna V st. i Luka Bogosavljev, Sv. Save V st.

R. K. Sušak: Viktor Cerić, Jugosl. krunom IV st.

R. K. Zagreb izveštava: da su Edo Marković i dr. Ivo Belin dobili nemačka odlikovanja.

Naša rotarska čestitanja!

NAIMENOVANJA. Viktor Cerić (R. K. Sušak) naimenovan je za počasnog konzula Čehoslovačke Republike.

Ranko Mladenović (R. K. Osijek) za direktora drame u Beogradskom narodnom pozorištu.

Veselin Petrović (R. K. Stara Kanjiža) za banovinskog saveznika u Novi Sad. Naša rotarska čestitanja.

ROTARSKE ŽALOSTI. Rotar Dr Luis Calvo-Mckenne, bivši guverner 64 distrikta R. I. (Chile, Južna Amerika) umro je 2 decembra 1937. Večan mu pomen među rotarima u čijoj je sredini tako obilato delao.

BOŽIĆNI POKLONI I ZIMSKA POMOĆ JUGOSLOVENSКИH ROTARA:

Bačka Topola: razdeljeno 16 zimskih kaputa sirotnim đacima osnovnih škola.

Dubrovnik: razdato sirotinji 2000 din. i potpomognuto 6 dece u Kolašinu.

Čuprija-Jagodina-Paraćin: razdeljeno po 500 din. sirotinji u Čupriji, Jagodini i Paraćinu.

Karlovac: potpuno obučeno 24 sirotne dece iz dečjeg obdaništa u Karlovcu.

Ljubljana: podareno 5000 din. za sirotnu decu.

Niš: razdeljeno sirotinji oko 3.700 din. u namirnicama, odeći i obući. Zbrinuto je uglavnom 16 dece.

Novi Sad: Jednom sir. gimnazialcu 800 dinara i po 600 din. jednom đaku Trg. akad. i ženske gimnazije za zimsko odelo. Sirotnoj školskoj deci (50 na broju) izdato 6000 dinara.

Pančevo: potpuno odeveno 12 dece. Svakoj osn. školi pomoć po 120 din. (ali kroz 3 meseca) za ishranu sirotne školske dece. Crvenom krstu 500 din. i Srp. pevačkom društvu 1000 din. za proslavu 100-godišnjice.

Sarajevo: po 500 din. za sirotinjski hleb, siromašnjim bolesnicima sa hirurškog odeljenja, kad napuštaju bolnicu, siromašnim porodiljama, i 1000—1800 din. za veštačku nogu jednom siromašnom bolesniku.

Skoplje: po 500 din. trima đačkim kuhinjama osnovnih škola u Skoplju.

Slavonski Brod: za 64 siromašne školske dece darovano im je 9000 din. za odelo i obuću.

Split: darovano 1000 din. za sirotne iz šegrtske škole, 600 din. za pregled sirotne školske dece i 200 din. pomoć akvariji pri Real. gimnaziji.

Stara Kanjiža: u mesto čestitaka izvesna suma je određena za pomaganje nevoljnih.

Stari Beče: na odevanje školske sir. dece 5000 din.

Subotica: od 30 nov. 1937 otpočeto je razdavanje sirotnim porodicama 2 put mesečno za sve vreme zime po 100 paketa i u njima drva (50 kgr.), krompira (5 kgr.), pasulja (3 kgr.), masti (1 kgr.), slanine (1 kgr.) i po jedan hleb od 2 kgr. U tu svrhu prikupljeno je od braće 35.000 din.

Sušak: podareno je 1000 din. za proširenje mlečne akcije po osnovnim školama i za sirotnu decu.

Vršac: podareno 3000 din. za odelo sirotne i dobre školske dece.

Vukovar: obdareno 15 dece odelom i obućom.

Zagreb: razdeljeno humanitarnim društvima 4500 din. i to po 1000 din.: Dečjem domu, Zavodu za gluvojemu decu, društvu sv. Vida za slepu decu, i društvu za pomoć sakatoj deci. Din. 500 zajednici doma i škole. Za ishranu 5 siromašnih đaka u 1938 određena je svota od 3500 din.

Zemun: poklonjeno 200 din. za sirofinju.

PREGLED RADA NAŠIH KLUBOVA

Bačka Topola. — Brat Bek je održao vrlo uspelo predavanje iz svoje struke o manufakturnoj trgovini i o pojedinim artiklima te struke. Drugo predavanje je održao brat dr. Narai o mesnim zdravstvenim prilikama. Brat Narai u vrlo interesantnome predavanju izneo zdravstvene prilike u našem srezu, koje predavanje je izazvalo živu diskusiju u klubu. Pri tome je rešeno, da nas klub započne jednu anketu za podizanje jedne sreske bolnice, koja bolnica bi bila neophodno potrebna našem srezu. Sedmog decembra je naš klub u vidu „Ladies-night“-a proslavio dvogodišnjicu primanja Chartera. Na sastanku su bili prisutni devetoro braće iz Subotice i šestoro iz Stare-Kanjiže.

Banja Luka. — Pored mnogih predavanja drugih domaćih klubova, koja su skrenula pažnju braće, dao je potprets. kluba rot. Bocarić stručna tumačenja sa arhitektskog i estetskog gledišta o raznim stilovima po kojima su građene crkve u Rusiji i kod nas, te o džamijama u Bosni i Hercegovini i povlači paralelu i sličnost između istih, detaljno se zadržavajući naročito na vizantinskom i arapskom stilu.

Beograd. — Na 449 sastanku 6 decembra 1937 g. Dr. Andra Nikolić, predsednik kluba pročitao je telegram koji nam je uputio Rotary klub Praha povodom državnog praznika Ujedinjenja, 1 decembra. Rotar S. Vagner pročitao je izveštaj o radu Rotary klubova u Austriji i Švajcarskoj. Rotarian S. Sirišćević pročitao je iscrpno predavanje o dugoročnim dogovorima sa našim parobrodskim društvima na moru. 450 sastanak održan je 11 decembra u Zemunu, povodom proslave 200 sastanka zemunskog Rotary kluba. Ceo program ove večere kretao se u okviru proslave zemunskog kluba. Na 451 sastanku 27 decembra, pročitao je rotar Dr. V. Meichsner izveštaj o radu Rotary klubova u Kini i Japanu a član Zemunskog kluba rotar Todor Mahin održao predavanje na temu: O sukobu na dalekom Istoku.

Čuprija—Jagodina—Paraćin. — U velikom broju učestvovali na međugradskom sastanku u Leskovcu. — Poslednji redovni sastanak održan je kao veče u oči Nove godine u Jagodini sa sestrama i gostima.

Dubrovnik. — Brat Nikola Vukčević održao predavanje „O prijateljstvu i drugarstvu“. Povodom predavanja rot. Sirišćevića (R. K. Beograd): Subvencije broderskim društvima, br. Vidoević, kao prisutnik u Beograd. klubu, referisao je u klubu o tome i izazvao živu diskusiju. Većina govornika je bila sa samostalnost broderskih društava a utakmica pojedinih društava donosi napredak celokupnog sobračaja. Iz inostranih klubova klub beleži posete iz Tartu-a u Estoniji i Varšave. Od mnogih inostranih i domaćih klubova primljene su čestitke o Božiću i Novoj godini, kojima je od naše strane uzvraćeno. Produžava se održavanje pismenih veza sa inostranim klubovima, iz kojih su prošle godine pojedinci boravili u Dubrovniku i prisustvoval našim sastancima, specijalno iz engleskih klubova.

Karlovac. — Predavanja održali su u mjesecu decembru br. ing. Milorad Naumović, o temi „Kuda ide Evropa“, kojom prilikom je predavač označio prilike u Evropi njen sastav, te markantne ličnosti, koje danas Evropu vode. Zatim je kraće predavanje držao br. Petar Nome, o radu nekih klubova u njegovoj domovini Norveškoj, te konačno održao je jedno predavanje „O zadrugarstvu“ g. dr. St. Jakšić, sudija u Karlovcu, kao gost. I ovo predavanje, kako si ih uvađa Rotary klub Karlovac, imalo je odličan uspjeh i predstavlja pozitivan rad ovoga kluba prema vani.

Maribor. — Na meetingu dne 6. decembra smo pozdravili dragega gosta, brata Ing. Hajeka iz Rotary kluba Varaždin. Predaval je brat Roglič o vprašanju „Ali so veleblagovnice v prid ali v škodo konzumenta?“ Predavanju je sledila zelo živahna debata, v kateri so se mnogi bratje izrekli več ali manj proti ustanavljanjem odn. širjenju veleblagovnic in sličnih velepodjetij.

Na meetingu dne 13. decembra nam je prečital brat predsednik ljubeznivo pismo Rotary kluba Hendon (London), kjer je bil izrečen toast na naš klub. V odgovor na to simpatično gesto mednarodnega služenja ja pozval predsednik navzoče brate, da dvignejo svoje čaše na zdravlje in uspeh R. K. Hendon, bratu tajniku pa je bilo naročeno, naj pošlje Rotary klubu Hendon našo zastavico. — Br. Attems poroča o mednarodni lovski razstavi v Berlinu. Zgodovino lova je sjajno prikazana. Naša država je častno zstupana i z najboljšim uspehom. — Najlepši dogodek tega meseca, ali bolje rečeno tega leta, pa je bil naš sestanek dne 16. decembra, ko nas je obiskalo 12 bratov iz Rotary kluba Ljubljana, s svojim predsednikom, bratom pastguvernerjem Dr. Krejčijem, na čelu. Tudi predavatelj tega meetinga je bil iz Ljubljane, brat Dr. Adolf Slokar, odličen gospodarski strokovnjak, ki je predaval zelo zanimiva in — kakor je sam napovedal — kratko in jedrnat o izvozu našega lesa. — Na čast dragim gostom iz bele Ljubljane so prišli naši bratje polnoštevilno na sestanek, naši bratje-vinogradniki pa so darovali za ta večer vsak po več steklenic svojega najzlahtnejšega pridelka. — Drugega dne predpoldan smo imeli z našimi gosti prijateljski sestanek z zakusko pri „Orlu“, popoldan pa smo se odpeljali z njimi na izlet v Limboš. — Na zadnjem meetingu meseca decembra smo imeli gosta iz Rotary kluba Graz, našega starega prijatelja, rotarja Ing. Droschla. Tokrat smo slišali odlično, aktualno predavanje našega brata pastprezidenta Ploja o budžetu 1938-39, nato pa še zelo zanimivo debato o tem predmetu.

Ljubljana. — Predavanje br. dra Franceta Steleta: o I panevropski šolski konferenci za geografijo in zgodovino. Se vršila v dneh 25—27 nov. 1937 na Dunaji pod predsednikom Coudenhove Kalergiem. Br. Stele bil član jugoslovenske delegacije. Resultat je bil obsežna resolucija s konkretnimi predlogi za reformo šolskoga pouka v panevropskem smislu. — Brat Slokar nam je povedal zanimivost kakšni su podatki o Rotarstvu v nekaterih leksikonih. So zelo nestvarni ali pa jih sploh ni.

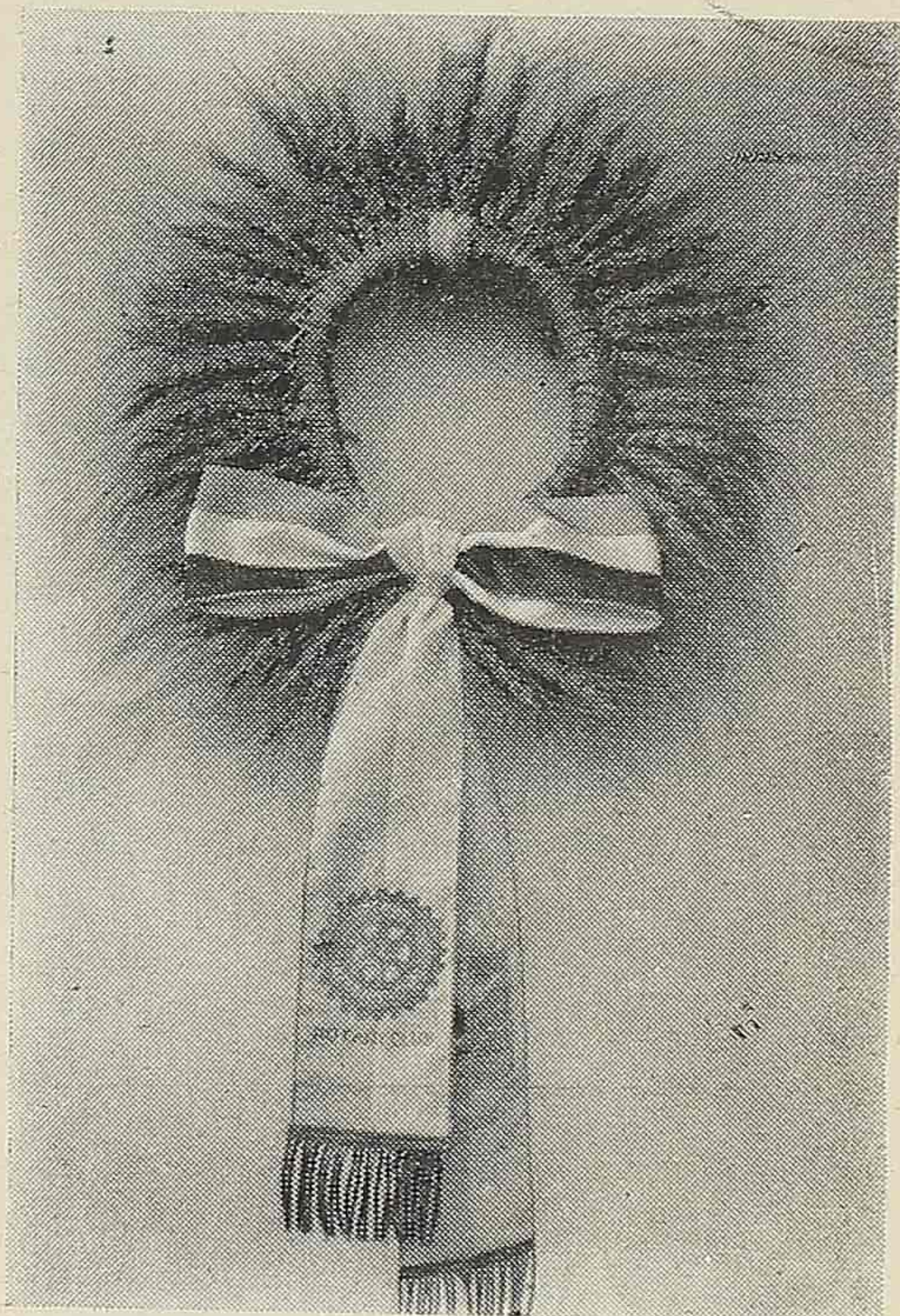
Niš — Rad kluba bio je u ovom mesecu veoma intenzivan. Sednice su održali: Odbor za služenje zajednici i Odbor za služenje u klubu, kao i Upravni odbor. Određeni nagradni svetosavski temati: za Trgovačku akademiju „Kakav privrednik treba da budem kada znam da onaj zasluži najviše, koji služi najbolje“ i za Gimnaziju „Kako ću najbolje služiti zajednici“. Nagrade za svaki najbolje izređeni temat dodeliće se u sumi od din. 250.— Održan međugradski sastanak u Leskovcu sa braćom troimenog kluba Čuprija—Jagodina—Paraćin. — Razaslate čestitke za Božić i Novu Godinu tuzemnim i inozemnim klubovima. Inozemnim poslate brošure o Nišu. Mesečni izveštaj o radu kluba izrađen na engleskom jeziku za inozemne klubove. — Održana predavanja: Br. Dragi Ristić „Ideologija služenja u zvanju“, br. Dr. Božidar Ristić „Ideologija međunarodnog služenja“ i br. Ing. Tanasije Arifonović „Proizvodnja i fermentacija duvana“. — Jedan sastanak posvećen drugarstvu, kao nastavak bratske manifestacije o sv. Nikoli, kada slavi 50% članova. Jedan sastanak posvećen služenju u zvanju i jedan međunarodnom služenju. Podnesen referat o radu turističkog društva „Morava“.

Novi Sad. — Br. dr. Miloš Petrović (potpredsednik gradskog poglavarstva) daje opširan referat o pretstojećem zajmu Opštine kod Drž. hip. banke a za izradu vodovoda, kanalizacije i drugih preko potrebnih opštinskih ustanova. Diskusija je bila vrlo živa i prenela se i na ceo idući sastanak. — Brat Velja Nenadović dao

je predavanje o Soroptimizmu, ženskom Rotarstvu. Izražava želju da se i kod nas osnuje takav ženski klub. — Poslednji sastanak je priređen sa sestrama i svima izabranim pitomcima kluba, koji su nagrađeni poklonima a sestre su ih još bogato obdarile kolačina i slatkišima. 0/0

Osijek. — U klubu je održao dr. Ilija Mamuzić, profesor na ovdašnjoj muškoj Realnoj gimnaziji predavanje o Vuku Stefanoviću Karadžiću, a rotar dr. Štefan Kerlin iz Užhoroda Č. S. R. predavanje o karakteristikici Potkarpatske Rusije. Br. dr. Ranko Mladenović imenovan direktorom drame pri beogradskom pozorištu. Kćerka br. Josipa Speisera zaručila se je sa br. Ljudevitom Sziniczem. Br. Ante Brlić postavljen za privremenog člana u upravi za zaštitu industrijske svojine. Iz kluba istupio Leo Poljak. Br. Janko Schuster darovao je za Novu godinu preko našeg kluba u dobrotvorne svrhe din. 1.000.—. Br. dr. Ranko Mladenović održao je vrlo uspelo predavanje: 30 godina Narodnog kazališta u Osijeku.

Petrovgrad. — Dr. Danilo Dragan u svom referatu „Socialno osiguranje i osiguranje radenika za slučaj iznemoglosti“ izneo tačno tumačenje i primenu pomenutih zakona, popraćeno statističkim podacima, na osnovu kojih se već danas

Venac od blagoslovenog banatskog žita, poklon Rot. Kluba Petrovgrad mnogim jugoslovenskim klubovima

može stvoriti prognoza, o finansijskom efektu, i visini ublaženja socialne bede u našoj zemlji. Br. Aladić Ante je svoje predavanje „O pivarskom ječmu“ stručnjački obradio, izneo nam vernu sliku, koliko se malo pažnje poklanja gajenju ove biljke, u mestima gde su postignuti odlični rezultati. Br. Aladić ulaže mnogo truda, da uveri našeg seljaka, koji je u ovom pogledu konzervativan, — o rentabilitetu gajenja prvoklasnog pivarskog ječma. — Navodi koliko se milijona dinara godišnje izda inostranstvu za uvoz ječma i gotovog slada. Dr. Krstić Dimitrije je na osnovu predavanja br. Dr. Loreka u bratskom R. K. Brno, govorio o „Seksualnim deliktima kao Homoseksualstvu i skotolomstvu“. Br. Dr. Kristić nam govori o nastranim nago-

nima, koji su vrlo mnogo nesreće prouzrokovali samo zato, što se nisu blagovremeno lečili i sprečili. — Povodom ovog referata br. dr. Ljubomir Vasiljević prikazao je način, na koji je to pitanje regulisano u našem krivičnom zakoniku iz 1929 godine. Kod nas nije usvojeno gledište, da je polni život privatna stvar, u koju nema da se meša država, sa svojim kaznenim aparatom i da treba svakoga pustiti, da se u sveri polnog morala rukovodi samo svojim uverenjem i glasom svoje savesti. Ali se naš novi krivični zakonik ipak ne drži zastarelih tradicija, nego vodi računa o napretku psihopatologije, koja je novom svetlošću osvetlila čitav red ekscesa u polnoj sferi. — Br. Pin Paja je svoju temu „Komasacija“ uspeo prikazati, ne samo kao lokalnu već kao i regionalnu potrebu, onih krajeva naše domovine gde je ravnica, a specialno u Banatu. — Videli smo da usled teškoća, navedenih oko obrade raskomadanih imanja u 13 banaških opština godišnji gubitak je 53,075.000 dinara. — Na koncu napominje, da bi država putem sreskih ekonomista trebala da razvije među seljaštvom propagandu o komasaciji.

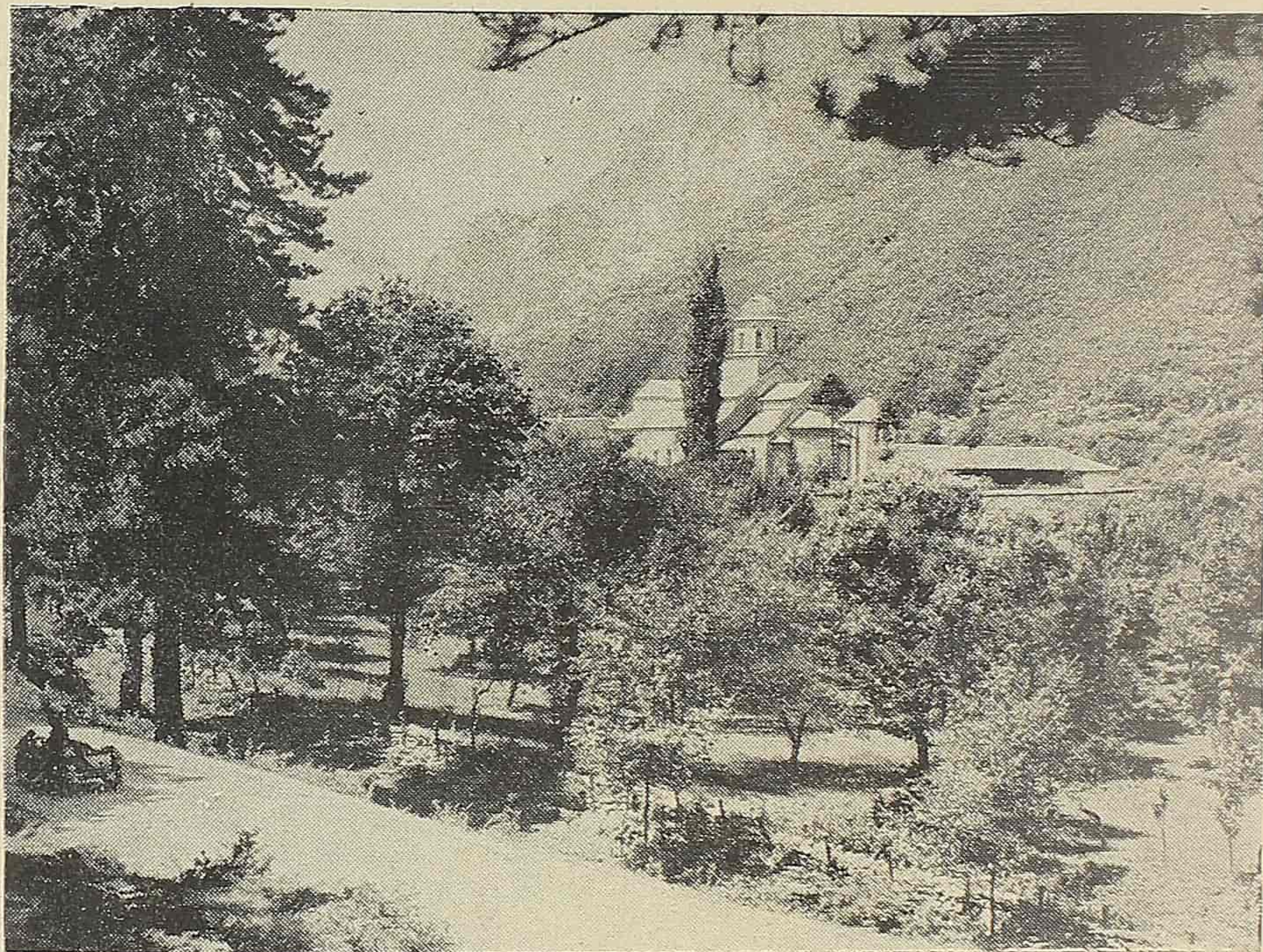
Pančevo. — Jedan sastanak je posvećen međunarodnom služenju i radi toga je održano Čehoslovačko veče. Brat Milić održao je predavanje „Privredne i političke prilike u Čehoslovačkoj“ a brat Isajlović „Toma Masarik“ i njegov rad na međunarodnom miru“. Oba su predavanja bila veoma interesantna i od braće su popraćena sa velikim interesom. Brat Kiš izneo je dva slučaja iz svoje advokatske prakse sa kojima je ilustrovao veliku visinu pravosuđa u Čehoslovačkoj. — Generalni sekretar Rotary Internacionale izvestio je da je Independansu u Sjedinjenim Američkim Državama osnovan po redu 4462 rotari klub tj. hiljaditi posle našeg kluba, te se naš klub zahvalio glavnom sekretaru u Čikagu na obavesti i upućeno je pismo novom klubu sa našim srdačnim željama za što veći uspeh u radu na ostvarenju zajedničkih rotarskih ideala. Brat Vajs održao je 5 minutni referat iz svoga zvanja. „Isplata uloga obveznica za likvidaciju zemljoradničkih dugova“. O ovome među članovima se razvila živa diskusija. — Br. Predsednik je referisao o poseći naših članova u Rotari Klub Zemun prilikom njihove proslave dvestotog sastanka. Naveo je da je bilo iz našeg kluba 23 braće i sestara, doček je bio vrlo lep i veče je provedeno u dobrom i bratskom raspoloženju. Brat Zvekić Boško član Rotari Klub Zemun održao je veoma interesantno predavanje „Savremena Nemačka“ što je sa velikim interesom popraćeno od braće. — Brat Darvaš održao je veoma zanimljivo predavanje „Državni budžet i londonska privredna konferencija“ u kome je izneo način budžetiranja kod pojedinih država i važnost londonske privredne konferencije.

Sarajevo. — Ceo mesec je prošao u velikoj radosti što je iz našeg kluba br. dr. Dušan Davidović postao ban Drinske banovine. Klub je novome banu odmah telegrafski čestitao u Beograd, a 13 dec. ga je primio najbratskije u svoj krug. A novi Ban prepun sreće izražava u klubu: U novom položaju će ideal služenja biti uvek na prvom mestu. Zadaća će mu biti da podigne Drinsku banovinu i grad Sarajevo i ako u tom uspe biće zadovoljan. Ali je zla sudba Sarajeva i Banovine drukčije htela. — Rot. Ahmet Sefić je predavao o privrednim prilikama Mostara a brat ing. Jovanović: o osiguranju radnika i pens. osiguranju priv. nameštenika.

Slavonski Brod. — Klub je zaključio, da svaki prvi sastanak u mjesecu bude posvećen drugarstvu, što se je i sprovelo počam od 6 decembra t. g. — Povodom pročitano predavanja br. Teodora Mahina (R. K. Zemun): Stara i nova Kina, izazvana je zbog aktuelnosti teme živa debata kod sve prisutne braće.

Sombor. — Rad je tekao u sledećem: br. Müller referisao je iscrpno: O radu evr. savet. odbora. Prilikom božićnih praznika, prikupljeno je među članovima ukupno 6.100 din. kojim će fondom rukovati sestre-gospođe članova i od slučaja do slučaja prilaziti u pomoć onima koji su na to najviše upućeni, br. Pavlović

referisao je: O radu bugarskog distrikta, br. Radojević pročitao je u prevodu članak Cordell Hulla objavljen u The Rotarianu: Obnovi industriju, pomaži mir! Br. Ivan Kristoforović dao je prikaz: O radu u švajcarskom distriktu, naročito je istakao rad na vaspitanju omladine u pojedinim državama, br. Julije Müller održao je kratki i zanimljivi referat o engleskom rotarstvu, br. Radojević Nikola pročitao je u prevodu članak Kurta Belfrage iz Štokholma objavljen u The Rotarianu: Švedska shvaćanja o rotarstvu, br. Müller održao je — na osnovu referata u Nizzi — predavanje: O služenju u klubu, br. Ivan Kristoforović referisao je o svojoj poseti R. K. Zagreb, prikazuje rad u klubu, srdačan i topao prijem, određuju se nagrade od 250—250 din. ovd. Trg. Akademiji i Učiteljskoj školi za najbolje izrađenu temu iz rotarske ideologije: Najbolje služi onaj, koji drugome služi, time da se nagrade podele na proslavi Sv. Save.

Manastir Visoki Dečani

Skoplje. — U toku meseca decembra odražano je pet sastanaka. Na njima su svršavani samo tekući poslovi. Predavanja su održala braća: Milan Čemerikić: referat o radu komisije po pitanju opijuma i turizma u kojima je lično učestvovao kao član; a brat Mihailo Patrnogić podneo je referat o svome putu kroz Albaniju i bavljenje u Tirani, kao i svoja zapažanja o ekonomskim i privrednim prilikama, koje tamo vladaju.

Split. — Prvi klupski sastanak proveden je kao veoma uspelo sestrinsko veče sa braćom i sestrama iz Šibenika. — Br Barbieri je održao predavanje: O advokatu, u kom je predavanju izložio bit, karakter, uređenje i opseg delovanja advokata i advokatskog zvanja uopšte. Predavanje je izazvalo živu debatu.

Stara Kanjiža. — Bratski je ispraćen osnivač kluba br. Veselin Petrović, koji

se rastavlja sa klubom jer je premešten za banskog savetnika u N. Sad. — Petoro braće je posetilo dvogodišnju proslavu Chartera u kumovskom klubu Bačka Topola.

Stari Bečej. — Brat Petljanski drži iscrpan referat o svome putu po Nemačkoj i Češkoj i opisuje Međunarodnu lovačku izložbu u Berlinu. — Gosp. Špicer kao gost održao je vrlo lep referat o svome putu po Sev. Americi i naročito ističe svoje utiske u vezi sa tamošnjim rotarskim klubovima. Referat je izazvao živu diskusiju.

Subotica. — Prvi sastanak u decembru posvetio je klub ideji svetskoga mira, te je tom prilikom brat Grimm održao svoje veliko predavanje o mislima, koje obuzimaju čoveka pred velikim spomenikom Mira na Pariskoj izložbi. — Na istom sastanku odao je brat predsednik poštu žrtvama, koje su doprinešene na oltar Ujedinjenja Južnih Slavena. — Veliki broj braće prisustvovao je na proslavi dvogodišnjice od chartera u našem kumovskom klubu Bačka Topola. — Na sastanku od 15 decembra govorio je brat predsednik o razvitku rotarske krize u Austriju i bavši se zaključcima konference u Linzu upoznao nas je zaključkom gradačkog kluba, koji je u svom glasilu „Grazer Rotarier“ izneo, da za prijem novih članova u taj klub važi otsele arijeviski paragraf. Brat predsednik žaljenjem konstatuje žalostan fakat, da se time u Grazu ne samo čini razlika između čiveka i čoveka, kakve razlike rotarstvo ne poznaje, već čini razliku i između samih nearijevaca u klubu i to onih, koji su danas članovi kluba, te onih, koji bez obzira na to, da li u sebi imaju sve one odlike, koje rotarstvo traži od svojih članova, ne mogu biti rotari samo zato, što se nekim slučajem nisu rodili kao arijevisci. — Brat predsednik izražajući svu bol, koju je osećio ovom odlukom u gradačkom klubu i kao čovek i kao rotar, ispunjen optimizmom, koji valja vazda da prožima naše redove veruje, da će se valovi netrpeljivosti, naročito rasnih netrpeljivosti, protiv koje se bore upravo rotari propovedajući dobru volju, te ljubavi prema blišnjemu, razbiti o pojmovima širokogrudnosti baš našega naroda, koji je bez obzira na versku pripadnost i pripadnost rasa, ali brat s bratom, povezan s ljubavlju prema rodnoj grudi, epopejom junačkih borbi stvorio svoju slobodu, slobodnu domovinu, te plodove kojih junačkih podviga uživa svaki naš građanin podjednako, bez obzira koje je vere bio, i kojoj rasi pripada. —

Sušak. — Predavanja održala su braća: Dr. Ferdo Pavelić: „O rotarskom shvaćanju i odgoju te o našem međusobnom odnosu“, Zvonimir Richtmann: „Naši devizni propisi i lučki saobraćaj“, Vilko Devčić: „Farmaceuska industrija u Jugoslaviji“. Dne 7. decembra održana je Nikoljska zabava sa sestrama i zvanicama. Zabava je protekla u vrlo vedrom raspoloženju. Uz ostali prigodni program brat Čerić, kao Sv. Nikola, pročitao je svečanu poslanicu braći rotarima. Čitanje duhovite poslanice izazvalo je čitave bure smijeha. Prisutne sestre i ostale gošće bile su obdarene darovima, koje je darovao brat predsjednik baron Turković. Dne 18 decembra na poziv brata Hartlieba direktora Tvornice papira, posetilo je nekolicina braće ovu tvornicu.

Šibenik. — Ovaj mesec je u našem klubu prošao u daljnjem radu oko realizovanja naših težnja u interesu cijelog našeg grada i sjeverne Dalmacije. — Pokrenuta je akcija, kako bi se spriječilo prenašanje Bratinske blagajne iz Splita u Zagreb što bi bilo od štete za sve primorske rudare koji su teškom mukom uz veliko požrtvovanje već sakupili priličan kapital za svoje osiguranje. — Predsjednik Dr. Rismondo održao je interesantan referat, u vezi predavanja kojega je održao rotar Ugo D'Albertis u Klubu Genova, pročitavši nam prevod samog predavanja koje nosi ime „Verdiev muzički preporod u Njemačkoj poslije rata“, u kojemu je na veoma interesantan način prikazao preporod te muzike, uz tačne statističke podatke, o broju pojedinih održanih opera u pojedinim godinama u Njemačkoj.

Varaždin. — Klub se brine oko povećanja broja članova. Izvršene su predradnje i pokusna balotaža, pak će u Januaru biti primljena 3 nova člana. Donesena je odluka, da će se 15-1-38 održati Ladies Night, po čemu je već započeto da se radi. — Održana su predavanja: Ing. Vl. Damaška o temi: „Troškovi automobilizma obzirom na naše ceste“, navodeći da bi nam dobre ceste uštedele 36 miliona dinara suvišnog utroška za benzin. Prof. K. Filić: „Proširenje gradskog muzeja“, i „Gradnja umetničke galerije“. Ing. J. Petrak: „Rekonstrukcija glavne ceste kroz grad Varaždin“.

Velika Kikinda. — Ing. Dj. Tabaković iz Novog Sada održao je predavanje „O postanku moderne arhitekture“ u kome je na lep i interesantan način izneo elemente iz kojih je ponikla moderna arhitektura. — 15 decembra 1937 godine je zajednička sednica članova kluba i uglednih predstavnika poljoprivrede iz Vel. Kikinde, na kojoj je brat Dr. Sindik održao iscrpan referat o poljoprivrednim školama. Na tom skupu rešeno je da se povede akcija za osnivanje niže poljoprivredne škole u Vel. Kikindi, pa je izabran odbor, koji će tu akciju da povede. — U vanredno uspelom predavanju Dr. Hadik prikazao je svoj put na internacionalnu izložbu u Pariz. Autom je prešao tom prilikom najlepše krajeve Evrope, pa je u lepim i impresivnim slikama prikazao svoje utiske i svoja iskustva sa tog puta.

Vinkovci. — Brat Ivo Bačoka daje iscrpan referat o svojoj poseti Lovačke izložbe u Berlinu. Naglašava primernu organizaciju izložbe i daje svoj braći — naročito braći lovcima — detaljne informacije o pojedinim delovima izložbe.

Vršac. — Predavanja: Br. Rašteter: „S puta po Austriji“, Dr. Salay: „O besnoći, kao zaraznoj bolesti“, br. Rosenberg: „O dužnostima advokata“, br. Pečenović: „Šta sam učinio u svome pozivu u duhu rotarskih načela“ i brat Dr. Štefanović: „O velikome bratu Masariku, osloboditelju bratske Čehoslovačke. — Brat Dr. Klier pokreće pitanje o nedeljnom odmoru u ovom gradu. Jedina varoš čiji pazarni dan pada u nedelju, jeste Vršac. Nedeljom kad se ceo hrišćanski svet odmara, Vrščani toga dana najviše trguju, narod iz okoline toga dana najradije dolazi u varoš da proda svoje i da kupi što mu treba. Stoga nedeljnog odmora i nema u Vršcu. Izgleda da je po sredi egoizam radnih seljaka, da ni jedan svoj radni dan u nedelji ne izgube a što se tiče čaršije — vele oni — oni se bez nas i inače odmaraju svih šest dana.

Vukovar. — U mjesecu novembru obavio je službenu posjetu klubu brat guverner Stevan K. Pavlović. Tom prilikom dao je upravi kluba sva potrebna obavještenja i detaljna uputstva za cjelokupan rad kluba sa kojim je bio zadovoljan. — Vrlo aktuelno i zanimivo predavanje po pitanju građenja i uzdržavanja naših puteva održao je brat Ing. Simić Franjo. Isto tako vrlo interesantan referat održao je brat Dr. Gruber Franjo: Iz advokatskog zvanja. Sva braća koja su prisustvovala sastancima klubova u zemlji i van nje, održali su referate o svojim utiscima dobivenim na tim sastancima i putovanjima. — Kao i prošle godine, tako i za ovogodišnje Božićne praznike sprema se klub, da pomogne sirotinji u odijelu i obući. — Kao lijep primjer marljivosti dolaženja na sastanke ističemo, da brat Ing. Fran Funtak od 162 do 262 sastanka nije uopće izostao ni jedanput. Isto tako brat Wachslar Manfred putovao je iz Zaječara u Niš samo da može prisustvovati sastanku, a brat Aleksa Steiner prisustvovo je jednom sastanku sa teško povređenom nogom.

Vukovar. — Ovaj je klub imao 2/100% sastanka. Aktuelna i savremena predavanja održali su: Brat Tomo Maksimović „Ideja i cilj rotarstva“, prigodom posete nekolicine gospode iz Brčkog, koja se interesira za rotarski pokret. Brat Wachslar Manfred „Savremene politike na dalekom istoku“, a brat Goldstein Armin „Penziono osiguranje službenika“, po predavanju Dr. Tomislava Beljana. Osim toga

klub poziva predavače i van rotarske organizacije. Tako je Dr. Ilija Mamuzić, prosvetni inspektor iz Osijeka održao zanimljivo i aktuelno predavanje „O Vuku Stefanoviću Karadžiću“.

Zagreb. — Na sjednici od 6. decembra 1937 objavio je rotar dr. Spišić da je zaslugom past-governora rotara dra. Viktora Ružića osiguran zavod za liječenje sakate djece, koji će naskoro početi sa radom, pa izražuje rotaru dru. Ružiću duboku hvalu. Saopćio je dalje da će održati u Rotary klubu Vukovar prigodom međugradskog sastanka predavanje o temi „Što je sakato dijete“. Da bi članovi dobili jednu sliku o čemu će govoriti, skicira u glavnom sve vrste bolesti i način liječenja. Rotar dr. Slavko Mašek upozoruje na neracionalni postupak sa ljudskim materijalom i kao primer navodi ljude, koji boluju od tuberkuloze kostiju. — Na sjednici od 13. decembra 1937 god. održao je predsjednik dr. Stjepan Mlinarić komemorativni govor, u kojemu je iznio život i rad pok. dra. Ante Bauera, nadbiskupa zagrebačkog i hrvatskog metropoite. — Rotar Marko Bauer pročitao je izveštaj odbora za služenje zajednici, u kojem naročito podvlači da bi se svaki rotar morao obvezati da o svojem radu u služenju zajednici podnese na sastancima kratak izveštaj. To nije potrebno samo radi toga, da budemo svi obavješteni o radu rotara već i radi toga da dobijemo jednu reviju rada pojedinih klubova na ovom području, da se vidi, će Rotarstvo dolazi aktivno ili pasivno do izražaja pa da time i sami znamo pravilno ocijeniti vrijednost rotarske organizacije. — Gost dr. Petar Digović, naš pitomac na Akademiji za međunarodno pravo u Hagu, održao je vrlo interesantno predavanje „Problem Podunavlja“, u kojem je dao pregled kompleksnog pitanja, što se nazivlje Podunavlje ili podunavski problem. — Rotar ing. Vladimir Žepić referisao je o francuskoj rotarskoj štampi i o stanju rotarskog pokreta u Francuskoj. — Rotar Vladimir Mutafelija, prikazao je život i rad u Južno-američkim klubovima, a naročito u Argentiniji.

Zemun. — Predavanja: Br. Pavešić: O novoj tehnici uzimanja novca; brat dr. Đorić na sednici sa sestrama: O značaju Vuka Karadžića i 11 novembra; brat Blausteiner: O bankarskoj krizi i sanaciji bankarstva, i brat Novak: S puta po Moravskoj. — Br. tajnik Mavrenović dao je izveštaj sa sednica E. A. C. kao i zabavnog dela, koji je gostima odlično pripremio R. K. Zagreb kao domaćinski klub. — Br. predsjednik Ivan Kon referiše braći jedan razgovor sa članom R. K. Montreal u Kanadi. Tamo je običaj da veći klubovi svoja važnija predavanja šalju manjim klubovima preko radija. A što se tiče naših zemljaka, po izrazu tog Kanadanina, oni sada žive, znatno bolje nego ranije, a gde su veće kolonije imaju tu i svoje novine. — Na proslavi 200-te sednice 11. decembra, održano je sestrinsko veče u zajednici sa Beogradskim klubom. Osim domaćih i beogradskih članova (19 čl. 7 sestre i 2 gosta) bili su još 22 gosta iz Pančeva, 2 iz Vršca i 1 iz Zagreba. Veče je potpuno uspelo. — Primljen je nov član Aca Popović, knjižar. — Brat Zvekić nastavio je da izlaže svoje utiske sa puta po Nemačkoj.

PROSLAVA ROT. SZENTGYÖRGYI-A u R. K. SZEGED

Na toj proslavi učestvovala su naša braća: Grimm i Stiglitz sa suprugom iz R. K. Subotica. Pomenuti članovi našega kluba bili su i jedini strani rotari na toj zaista velebnoj svečanosti, koja je upriličena u čast rot. Szentgyörgyi-a. Brat Grimm održao je jedan poduži govor, te pozdravivši svečara, našega inače dobrog znanca i prijatelja, izneo je rotarsku saradnju našega kluba i kluba u Szegedu u cilju poboljšanja odnosa između naših susednih zemalja naglašujući, da će već polu-

čeni pozitivni rezultati dati potstrek rotarskom pionirskom radu u cilju uspostavljanja što tešnijih i prijateljskih odnosa, što nam naš smeštaj u geografskom pojmu diktira, a historijski tok prilika imperativno nalaže. Govor brata Grimma burno je pozdravljen, a isto je tako nazdravljeno i Jugoslaviji. — Rotar Szentgyörgyi odgovorio je na mnogobrojne pozdrave i zdravice. On je rekao, da imade zahvaliti isključivo Rotarstvu i rotarima, što je dobio Nobelovu nagradu. Jer kroz Rotarstvo došao je do onih dragocenih veza, koje su mu omogućile, da uspehom završi sve eksperimente, koje je vršio. Rotarstvo je dakle bilo ono, koje mu je dalo prilike i sve mogućnosti za njegov znanstveni rad, koji je krunisan priznanjem u formi podeljenja Nobelove nagrade.

ŠTA SE DEŠAVA U KINI!

Sve nas interesuje znati, šta se u ovim teškim vremenima dešava s našim klubovima u Kini. Iz mesečnog pisma distriktnog guvernera razabiremo, da su se mnogi klubovi, a specijalno šangajski, prihvatili karitativnog posla. Vidimo također da sa svih strana sveta stižu novčane doznake za pomoć postradalima.

Guverner Fong javlja da mu pisma od klubova stižu sa zakašnjenjem. Ipak R. K. u Peipingu je uspeo da za sve vreme ratnih operacija redovno održava svoje sastanke i frekvencija je prelazila 70%. Osim pomoći od \$1.000.— od strane samog kluba, mnogi rotari aktivno sudeluju kod pomaganja civilnog stanovništva i ranjenih vojnika. Zbog bombardovanja i odlaska mnogih članova R. K. Swantow je zasada obustavio redovno sastajanje. R. K. Hankow, koji se jedno vreme nije sastajao, odlučio je da 7 oktobra opet počne s redovnim sastancima. Za vreme trajanja sadašnjih teških prilika od svakog člana se ubire posebni mesečni prilog od \$8.—. Klub se brine za ručkove, a višak se upotrebljava u dobrotvorne svrhe.

I pored teških prilika, guverner je sa radošću primio molbu R. K. Chungking u. org. za prijem u R. I. Radi se i na osnivanju R. K. Chengtu.

Zastoj upoštanskom saobraćaju bio je uzrokom, što guverner nije mogao u celosti objaviti frekvenciju distriktnih klubova. Ipak čini apel, da mu se sve tačno javlja. „Ako klub nije u stanju da održi svoju frekvenciju na dosadašnjoj visini, neka zna da ni drugi klubovi nisu u boljem položaju. Za to vas molim, šalžite mi i dalje, kao obično, svoje izveštaje o frekvenciji. Ti izveštaji mi daju najbolju sliku, kako se stvari razvijaju.“

APEL R. K. HANKOW, poduprt od pretstavnika Međunarodnog crvenog krsta, nema se smatrati službenim apelom. Kako nije tražena dozvola R. I. za cirkulisanje tog apela među drugim R. Kl., svakom klubu, koji taj apel primi, ostavljeno je na volju, da postupi prema sopstvenom nahođenju.

DA LI ČOVEK POSTAJE BOLJI! Evo jednog pitanja koje sebi postavljaju misaoni ljudi svakoga dana. Abat Ernest Dimnet, francuski pisac i filozof, daje jedan promišljeni odgovor u decembarskom broju časopisa „The Rotarian“ i u izvesnoj meri ohrabruje one koji današnjicu posmatraju potpuno mračno.

GDE SE SASTAJU I GDE OTSIEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>MORAVA - ČUPRIJA KANTINA ŠEĆERANE</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p>	<p>NIŠ HOTEL „PARK“</p> <p>(sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd.</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ</p> <p>(poned. 20 h) topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ HOTEL JEVTIĆ</p> <p>(sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL</p> <p>(četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ</p> <p>(četvrtak, 20 h) tekuća voda u sobama</p>	<p>SARAJEVO HOTEL EVROPA</p> <p>(poned. 20 h) Vodeći hotel topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION</p> <p>(sreda 20 h) topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>	<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>MARIBOR VELIKA KAVARNA</p> <p>(pon., 19.30 h) Café-Restaurant-Bar</p>	<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL</p> <p>(poned. 20 h)</p>

SOMBOR TRGOVAČKI DOM (utorak, 20 h)	VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)
SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: (sreda, 20.30 h) kafana itd.	VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca (sreda, 20 h)
STARA KANJIŽA KAVANA BAGI (četvrtak, 20 h)	VINKOVCI HOTEL LERNER (utorak, 20 h)
STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno (četvrtak, 20 h) grejanje, garaža	VRŠAC HOTEL SRBIJA (utorak, 20 h)
SUBOTICA HOTEL SRPSKI KRALJ topla i hladna tekuća voda, (sreda, 20 h) centr. grejanje, garaža itd.	VUKOVAR GRAND HOTEL (ponedeljak, 20 h)
SUŠAK PARK HOTEL (sreda, 20 h)	ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, (četvrtak, 20 h) centralno grejanje, garaža itd.
ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje, (četv. 20.30 h) garaža itd.	ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu (poned. 20 h)

„TR AVERS“

D. D. Za Industriju i promet železničkim pragovima

Z A G R E B

Draškoviće va br. 13

(Pošt. pretinac br. 317)

Željeznički pragovi i skretnička građa.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

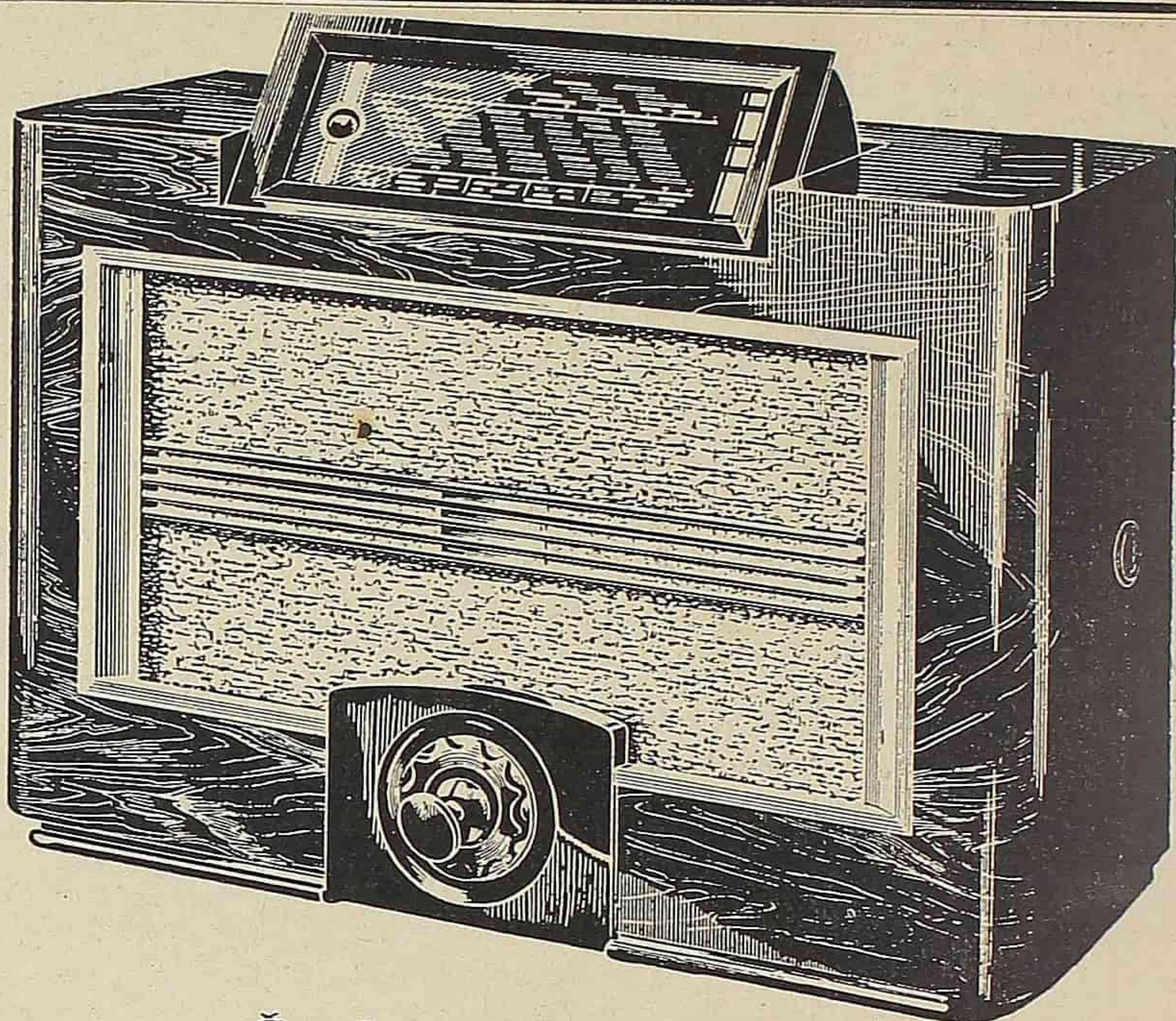
IZVEŠTAJ ZA MESEC DECEMBAR 1937 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održ. sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih čla- nova	Prosečni me- sečni postotak	Sastanci sa 100% prisutnih	Prime dbe
1	Bačka Topola	16	4	16	14.50	90.62	0	
2	Banja Luka	15	5	15	9.60	64.00	0	
3	Beograd	50	5	50	52.50	64.67	0	
4	Bitolj	19	5	19.2	15.60	70.79	0	
5	Čuprija-Jagodina-Paraćin	25	4	25	12.50	54.55	0	
6	Dubrovnik	17	5	17	15.40	78.82	0	
7	Karlovac	22	5	22	20.00	90.91	0	
8	Leskovac	20	5	20	15.60	78.00	0	
9	Ljubljana	41	4	40.8	31.00	76.19	0	
10	Maribor	41	4	41	34.00	82.92	0	
11	Niš	21	4	21	17.00	80.95	0	
12	Novi Sad	34	5	34	25.00	73.53	0	
13	Osijek	50	5	50.6	25.40	83.01	0	
14	Pančevo	29	5	29	27.00	93.12	0	
15	Petrovgrad	21	5	21	17.20	81.90	0	
16	Sarajevo	28	4	28	20.25	72.32	0	
17	Skoplje	28	5	28	19.20	68.57	0	
18	Slavonski Brod	19	4	19	15.75	82.89	0	
19	Sombor	17	4	17	14.50	85.50	0	
20	Split	18	5	18	15.60	86.67	1	
21	Stara Kanjiža	25	5	25	16.00	69.56	0	
22	Stari Bečej	20	5	20	16.00	80.00	0	
23	Subotica	50	5	50	21.00	70.00	0	
24	Sušak	50	4	50	21.50	71.66	0	
25	Šibenik	18	5	18	11.40	63.34	0	
26	Varaždin	22	5	22	19.00	86.36	0	
27	Velika Kikinda	16	5	16	13.80	86.25	0	
28	Vinkovci	16	4	16	12.25	76.56	0	
29	Vršac	20	4	20	16.75	83.75	0	
30	Vukovar	17	4	17	16.25	95.59	2	
31	Zagreb	52	4	52	55.50	68.27	0	
32	Zemun	27	5	26.2	20.20	77.05	0	
UKUPNO		800	X	799.8	613.05	2487.92	5	
PROSEČNO		X	X	24.99	19.16	77.75	X	

NAPOMENA:

Broj klubova koji nisu poslali izveštaj: 0

Broj klubova koji imaju frekvenciju 70% ili više: 25

Čudo radio tehnike
PHILIPS
„Mazurka 890“

Radio — automat, prijemnik sa svim rafinementima moderne radio tehnike! Ekskluzivni pronalasci ovog prijemnika iznenadilce i najvećeg probirača.

Pregledajte bez obaveze ovo čudo kod naših trgovaca

PHILIPS RADIO

TVORNICA ŠEŠIRA

ARMIN ROTH SUBOTICA

UTEMELJENA 1889, GODINE

Proizvodi 7200 šešira i 2800 kapa i kačketa tjedno — Šeširi od vune, filca (zečje dlake), velura i lodena — Kačketa za sport i za putovanje — Učeničke i matroske kape Šeširiće za decu. — Baret (bere) kape

ZAPOSLUJE 200 RADNIKA

„SARTID“

Direkcija: BEOGRAD
TERAZIJE 5 — TEL. 30.386

Fabrika: SMEDEREVO
TELEFON BROJ 6

Brodogradilište: šlepovi, motorni šlepovi, bageri, remorkeri, putnički brodovi i t. d.

Mostogradnja: gvozdeni mostovi i konstrukcije, rezervoari, dizalice, železničke skretnice i t. d.

Presovane i kovane izrađevine: potkovice, osovine, lopate, kočnice, sekire, šinski ekseri, ašovi, pijuci i t. d.

Valjaonica: CRNI LIM, sve dimenzije debljine 0.3—3.5 mm.
POCINKOVANI LIM, sve dimenzije deblj. 0.3—3.5 mm.

Srpsko Akcionarsko Rudarsko Topioničko Industrijsko društvo

„UKOD“

Tvornica ukočenog drva i furnira D. D.

Tvornica: SUŠAK

Komercijalni ured: ZAGREB

Draškovićeva br. 13

Proizvadjia sve vrste

šperploča i preradjuje

raznovrsne furnire.

КУПИТЕ

шопицу
одуту

за
зиму

129:-

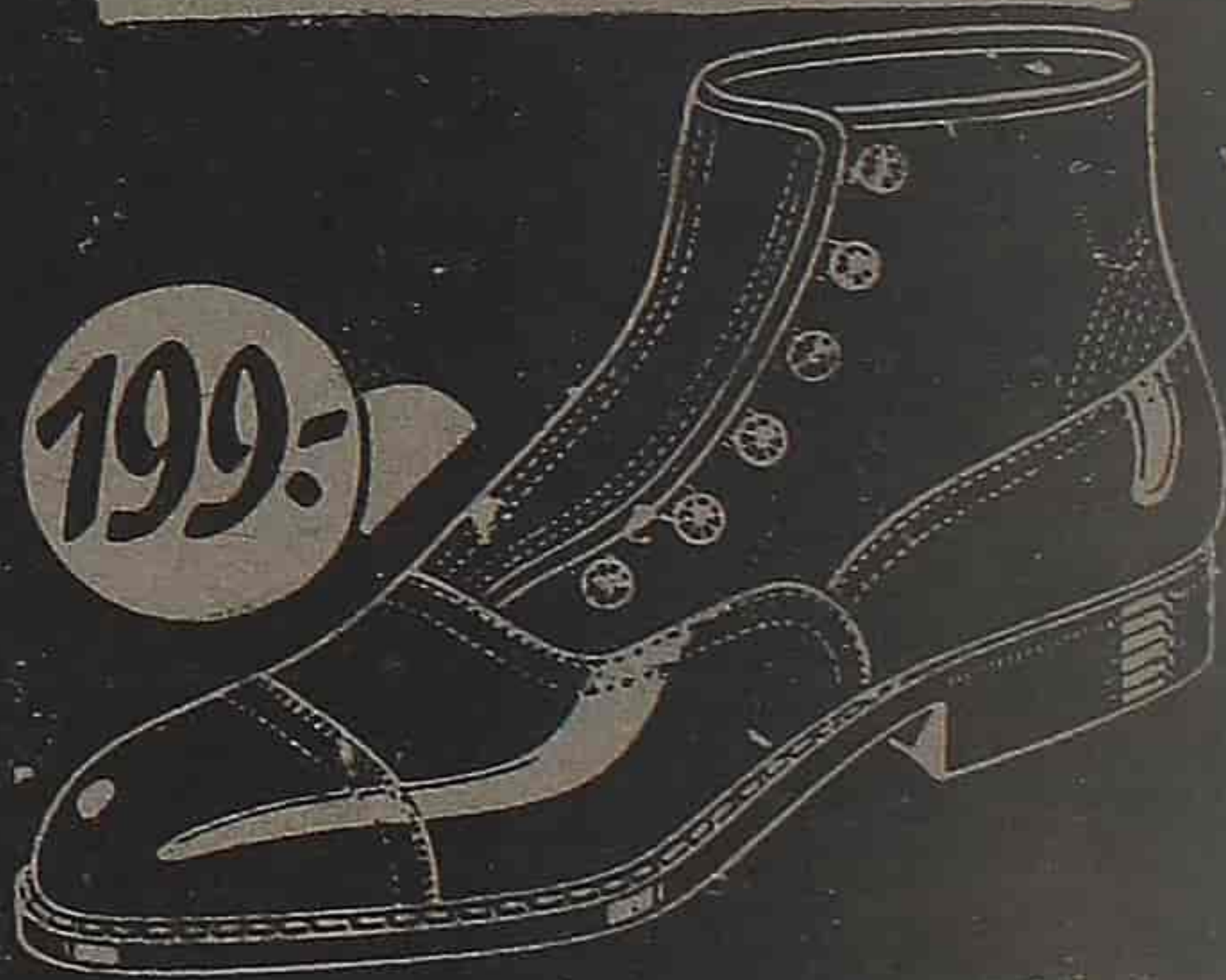
Новitet 1980 године је ова топла
дамска сумњена ципела. За зиму
и пролеће.

49:-

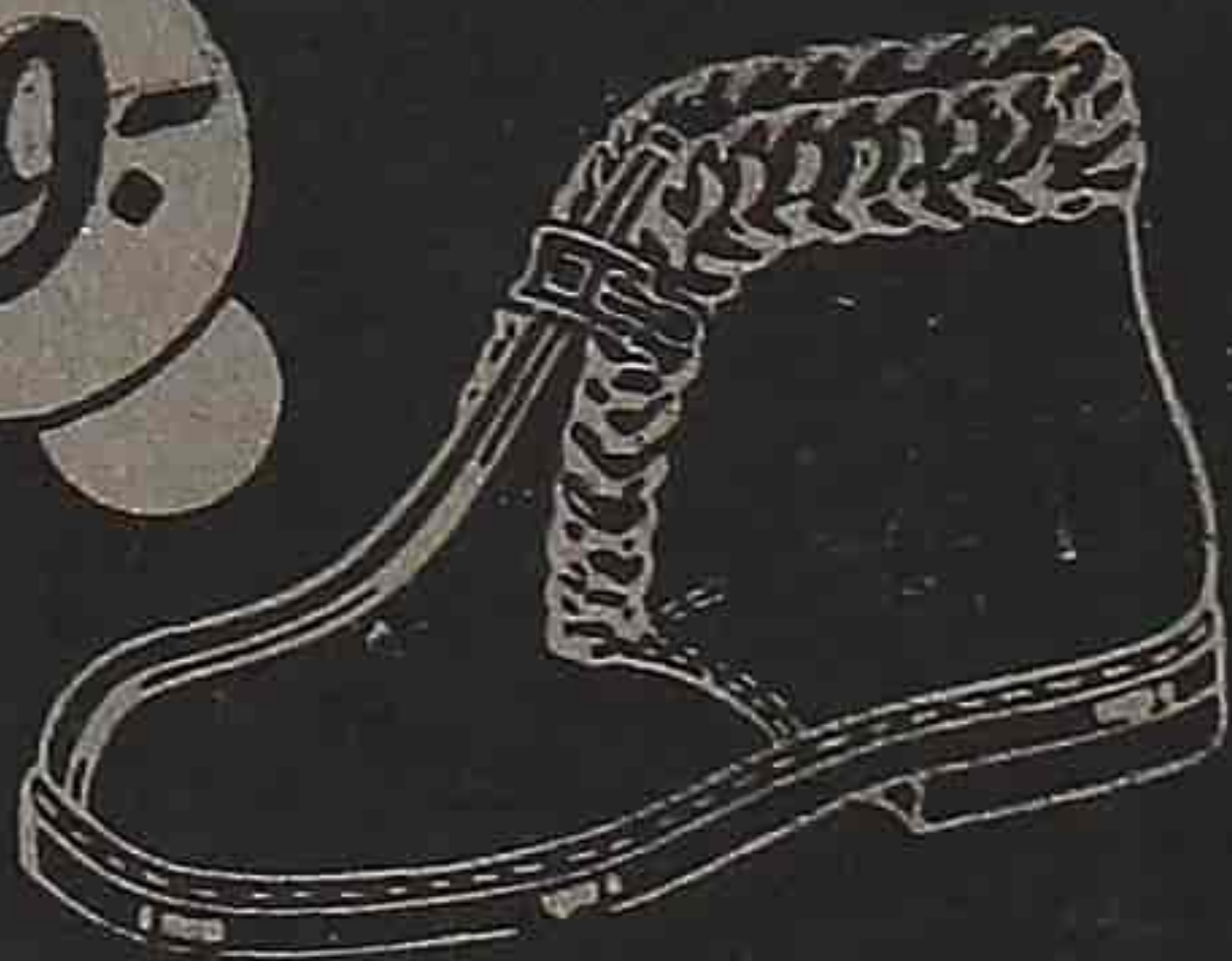
Снежне ципеле за децу, чувају
Вашу децу од влаге и прехладе.

199:-

»ДИПЛОМАТКА«, елегантна ви-
сока ципела за господу, шивена
на рам. Горњи део параћен је од
топлог суњна.

59:-

Топле дечије ципеле параћене од
фине вуне, топло подстављене.

Башиа